

Framtidens Kommuner & Regioner

Herman Crespin, kommunchef och Åsa Lundqvist Peyron, näringslivschef i Höganäs kommun

Årets raket i SN:s ranking

Malung-Sälen har på bara ett år klättrat hela 158 platser i kommunrankingen.

Sida 6

Höganäs vill ha bäst företagsklimat i Sverige

Kommunen har klättrat stadigt i Svenskt Näringslivs ranking. I år blev det en andraplats, men förr eller senare vill man knipa förstaplatsen.

Sida 7

Digital transformation kräver rätt ledarskap

Största utmaningen med digital omställning handlar inte om teknik utan om människor, säger Ann Hellenius, ledamot av Digitaliseringsrådet.

Sida 5

Digitaliseringsdagarna 2020 i Borås

Välkomna till en mångfald av studiebesök på en och samma gång!

Digitaliseringsdagarna 2020 ska än mer ge känslan av att träffas, lära av varandra och att vi tar med oss nya härliga erfarenheter hem!

2020 kommer ju att bli ett år där det är mer fokus på ekonomi och tillgängliga resurser för att bygga Sveriges välfärd.

25% av Sveriges kommuner säger att de inte får budgeten att gå ihop. Skatteökningar hägrar runt hörnet. Det blir då ännu viktigare att både få inspiration från andra och att få ut det mesta av utbildnings- eller konferensbudgeten.

Det är nu verkligen dags att ta nästa steg när det gäller digitalisering. Prylar och teknik i all ära!

Tillhör du skaran som tycker att studiebesök hos kollegor är det bästa och mest effektiva sättet att söka nya idéer och inspiration? Då är Kommits Digitaliseringsdagar 2020 i Borås något för dig! Vi storsatsar i år på att få in så många verkliga kommunexempel i vårt program som möjligt, där dina kollegor berättar sin "historia".

Helt enkelt har vi skapat den största studieresan för dig med och av det digitala offentliga Sverige på endast 3 dagar mellan den 4 och 6 Maj 2020.

Läs mer och anmäl er på www.kommits.se

KommITS

4-6 maj
2020

Av kollegor – Med kollegor – För kollegor – KommITS

Jobbar du i kommun?

Då ska du vara med i Vision – fackförbundet för dig som är tjänsteman eller chef inom välfärden.

Vi jobbar för att du ska få ut så mycket som möjligt av ditt arbetsliv, till exempel genom att förhandla fram kollektivavtal med bra villkor. Dessutom ingår en av marknadens bästa inkomstförsäkringar, facklig rådgivning, karriärtjänster, rabatter och mycket mer.

Läs mer och bli medlem på vision.se.

vision

En tid av omvälvande digitalisering

Dagens kommuner och regioner verkar i en tid av omvälvande digitalisering. De flesta verksamheter står inför radikala skiften som innebär att organisationer och människor måste ändra invanda arbetssätt och tillägna sig nya lösningar. Och även om det är en bit kvar innan den digitala transformationen är ett faktum inom offentlig sektor har de flesta nu lämnat startgroparna bakom sig. Viktigt är dock att de digitala redskapen inte i huvudsak används inom ramen för existerande lösningar och med gamla arbetssätt. Då är risken stor för att både transformation och önskade effektivitetsvinster uteblir.

Årets tema på Kvalitetsmässan, Ett Smartare Samhälle, är valt just med tanke på att alla måste jobba smartare, organisera sig smartare och även leda verksamheter och organisationer på ett smartare sätt. För när det kommer till digitalisering och transformation är de mjuka

faktorerna minst lika viktiga som de hårda. Om fem år hoppas Anna Eriksson, generaldirektör på Myndigheten för Digital Förvaltning, att data som strategisk resurs blivit en självklar del av den offentliga verksamheten. Då ska DIGG:s insats handla mer om att säkerställa förutsättningar för att alla hela tiden ska kunna gå vidare och inte så mycket om att få alla att inse att de behöver röra på sig.

Sist men inte minst, för sex år sedan låg Höganäs på 17:e plats i Svenskt Näringslivs årliga ranking av företagsklimatet i Sveriges kommuner. Ett strategiskt förbättringsarbete inom en mängd områden har lett fram till att kommunen i år hamnade på andra plats! Men årets raket är Malung-Sälens kommun. På bara ett år har kommunen klättrat hela 158 placeringar. Mer om detta och mycket mer i årets upplaga av Framtidens Kommuner & Regioner.

Trevlig läsning!

Om detta kan du läsa i Framtidens Kommuner & Regioner

- 4 **AI framkallar digital stress hos ledningsgrupper**
KommitS Torbjörn Larsson om kommunal teknikutveckling.
- 4 **Rivstart för DIGG**
Myndigheten för Digital Förvaltning inrättades för bara ett år sedan.
- 5 **Lyckad digital transformation kräver rätt ledarskap**
Ann Hellenius, Digitaliseringsrådet, om utmaningarna.
- 5 **Stor potential för effektivare inköp i svenska kommuner**
Relativt enkla åtgärder och en förändrad syn på inköp kan ge stora effekter.
- 6 **Svenskt Näringslivs kommunranking**
- 7 **Höganäs vill ha bäst företagsklimat i Sverige**
Kommunen har klättrat stadigt och är nu tvåa. Framgångsreceptet har många ingredienser.
- 8 **Kommunerna behöver stöd från staten för bostadsbristen**
- 10 **Fler upptäcker kommunernas gemensamma pensionsstiftelse**
Ofinansierade pensionsåtaganden och fler pensionärer kan få konsekvenser för välfärden.
- 11 **Smartare samhälle – årets tema på Kvalitetsmässan**
- 12 **Framgångsrik digitalisering förutsätter delaktighet**
Behöver bli en självklar del av verksamhetsutvecklingen.
- 13 **Kalix kommun effektiviserar it-arbetet**
Med smarta produkter som automatiserar och effektiviserar ges även mindre kommuner rätt förutsättningar för en effektiv, säker och användarvänlig it-drift.
- 14 **Samverkan kring digitala tjänster är ett framgångsrecept**
Föreningen Sambruk hjälper kommuner samarbeta i digitala projekt, och dra nytta av föregångare – att uppfinna hjulet på nytt är onödigt.

Presenterade företag och organisationer

- 15 MSB Rakel
- 16 Karlskrona kommun
- 16 Umeå kommun
- 17 Ps Provider
- 18 Malung-Sälens kommun
- 19 Evondos
- 20 Sobona
- 21 Lantmäteriet
- 22 Hallstahammar kommun
- 23 Joliv
- 24 SKL Kommentus / AffärsConcept
- 25 Colligio
- 26 SOS Alarm
- 27 Tjeders

Framtidens Kommuner & Regioner är producerad av NextMedia

nextmedia

SKRIBENTER Anette Bodinger Larsson, Cristina Leifland, Ylva Sjönell, Annika Wihlborg

FOTOGRAFER Lars Jansson, Pär Olert, Pernilla Wahlman

OMSLAGSFOTO Lars Jansson

GRAFISK FORM Stellan Stål

ANNONSFÖRSÄLJNING NextMedia

TRYCK BOLD Printing/DNEX Tryckeriet

Frågor om innehållet besvaras av Carl Meijer
E-post: carl.meijer@nextmedia.se

FÖR MER INFORMATION OM BRANSC- OCH KUNDTIDNINGAR I DAGSPRESS KONTAKTA:
Niklas Engman, Tel: 08-661 07 90, Mob: 070-774 84 90
E-post: niklas.engman@nextmedia.se

LÄS MER PÅ: WWW.FRAMTIDENSKOMMUNER.SE

Är du med och bidrar till ett smartare samhälle?

Kvalitetsmässan är Europas största konferens och fackmessa om verksamhets- och samhällsutveckling. Sedan 1989 äger den rum vartannat år på Svenska Mässan i Göteborg. I 30 års tid har Kvalitetsmässan presenterat de bästa förnyelseprojekten och bidragit till diskussionerna om hur de offentliga verksamheterna och det svenska samhället kan bli bättre och effektivare.

Välkommen till Kvalitetsmässan den 12-14 november 2019 och ta del av de smarta lösningarna som bidrar till ett framtida hållbart samhälle.

Ett smartare samhälle

www.kvalitetsmassan.se

KOMMITS

AI framkallar digital stress hos ledningsgrupper

Många arbetsuppgifter inom den offentliga förvaltningen kan automatiseras med hjälp av robotar och artificiell intelligens. Men det är viktigt att tänka efter före. Ibland kan en enkel integration vara ett billigt alternativ till kostsamma investeringar i digital arbetskraft.

I grunden handlar den typ av automatisering som används för att effektivisera flöden inom offentlig förvaltning om att flytta data från ett system till ett annat. Men integrationsmotorer har vi hållit på med lika länge som det har funnits it. Det kan vara värt att göra en ordentlig processgenomgång av flöden man planerar att automatisera. Kanske kan det hela lösas med hjälp av en enkel integration istället för en betydligt mer kostsam robotlösning, säger Torbjörn Larsson, ledamot i KommITS styrelse.

Viktigt är också att hålla isär begreppen. Torbjörn Larsson påpekar att AI fortfarande är långt ifrån de lösningar som finns inom dagens kommunala förvaltningar.

– AI står för artificiell intelligens, men dit har vi inte kommit än. Idag handlar det mer

Den som tror att man kan sätta upp och få igång automatiserade processer på bara några månader är fel ute

om Machine Learning, eller RPA, Robot Process Automation, där man lär en dator att utföra vissa uppgifter.

Genial lösning

Begreppsförvirring åsido, AI har blivit ett modeord som står högt upp på agendan och inte sällan framkallar digital stress i styrelserummen.

– Drivkraften bakom automatiserade processer är nästan alltid kostnadseffektivisering. För att lyckas fullt ut gäller det att göra sin hemläxa. Annars riskerar man att fastna i ett leverantörsnät, investera i ett robotpaket på 100 000 kronor och sedan inte få ut önskad effekt, säger Torbjörn Larsson.

Han påpekar att Trelleborgs kommun, vars förvaltning brukar lyftas fram som föregångare inom området, planerade i sex år innan de var redo att sätta gång.

– Den som tror att man kan sätta upp och få igång automatiserade processer på bara några månader är fel ute. Då är risken stor för att det går åt skogen och att automation får en negativ klang i verksamheten. Lösningen i sig är genial, men den får inte förstöras av en massa misslyckade projekt. Därför är det vik-

Torbjörn Larsson, ledamot i KommITS styrelse.

tigt att man studerar sina processer ordentligt och tänker igenom var i verksamheten det är enklast att få det hela att fungera. Gör man det finns alla möjligheter att åstadkomma en lyckad automatisering med stora effektivitetsvinster som följd.

TEXT: ANETTE BODINGER LARSSON

DIGG

Rivstart för DIGG

DIGG, Myndigheten för Digital Förvaltning, fick något av en rivstart när den inrättades för drygt ett år sedan. Förväntningarna från omvärlden var höga, samtidigt som den utdragna regeringsbildningen gjorde att startsträckan blev lite längre än önskat.

Ett av DIGGs uppdrag är att samordna offentlig sektor i frågor som rör e-legitimering och e-underskrift, både nationellt och internationellt.

– EU-förordningen eIDAS trädde i kraft precis när vi drog igång. Under det gångna året har vi bland annat kopplat in fem länders e-legitimationer så att de går att använda i Sverige, förutsatt att svenska tjänster stöder dem. Vi har också tagit fram föreskrifter och satt upp tillsynsverksamhet när det gäller e-fakturalagen och lagen om tillgänglighet till digital offentlig service, berättar Anna Eriksson, generaldirektör, Myndigheten för Digital Förvaltning.

DIGG har även i samverkan med andra myndigheter genomfört två regeringsuppdrag med fokus säker och effektiv tillgång till grunddata.

Anna Eriksson, generaldirektör, Myndigheten för Digital Förvaltning.
Foto: Petra Berggren/DIGG

Det finns många utmaningar rent tekniskt, men svårigheterna handlar mer om organisatoriska frågor och styrningsfrågor än om teknik

– Uppdragen kan ses som en förstudie till hur vi i Sverige ska utbyta data med varandra för att göra våra verksamheter effektivare, och för att underlätta för medborgare och företag i kontakt med det offentliga. Vi har även fått i uppdrag att främja den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra öppna data och bedriva data-driven innovation. I uppdraget ingår också att främja offentlig förvaltnings förmåga att använda AI.

Utmaningar

En stor utmaning i det arbetet är att teknikutvecklingen går så extremt fort.

– Det betyder att även förändringsarbetet måste gå fortare. Visst, det finns många utmaningar rent tekniskt, men svårigheterna handlar mer om organisatoriska frågor och styrningsfrågor än om teknik.

Om fem år hoppas Anna Eriksson att data som strategisk resurs, och hur man jobbar med frågan, blivit en självklar del av den offentliga verksamheten.

– Då hoppas jag att DIGGs insats kommer att handla mer om att säkerställa att förutsättningar finns för att alla hela tiden ska kunna gå vidare, och inte så mycket om att få alla att förstå att man behöver röra på sig.

TEXT: ANETTE BODINGER LARSSON

DIGITALISERINGSRÅDET

Lyckad digital transformation kräver rätt ledarskap

– Största utmaningen i arbetet med digital omställning handlar inte om teknik utan om människor. Hur vi kan tillgodogöra oss ny kunskap, se möjligheter, jobba mot rädslor och sätta oss över organisatoriska gränser, säger Ann Hellenius, ledamot av Digitaliseringsrådet.

Att digitalisera en verksamhet handlar allt mindre om teknik och allt mer om människor och förändring. Det handlar om ledarskap rakt av, menar Ann Hellenius, som har ägnat i stort sett hela sitt yrkesliv åt arbete med digital transformation, både inom privat och offentlig sektor. Sedan 2018 är hon CIO på Scandic Group och ledamot i regeringens digitaliseringsråd.

– För att kunna dra nytta av transformationens alla möjligheter krävs ledare som förstärker hur man får med sig människor och inser vilket värde de kan skapa i organisationen.

Viktigt är också att ledarskapet är i linje med tidsandan.

– För 20 år sedan kunde man leda mycket mer med kunskapsövertag. Den som visste mest var också den som kunde leda bäst. Men att hålla upp en fasad av kunskapsövertag och perfektion fungerar inte idag, när kunskapen finns bara ett klick bort. Tidigare handlade ledarskap om kontroll och uppföljning, medan dagens ledarskap måste vara tillitsbaserat, fastslår Ann Hellenius.

Även arbetskulturen har ändrats över åren. – I slutet av 1990-talet var det full fart framåt som gällde i många organisationer. Det går inte med de informationsmängder som finns nu. Idag måste det till ett närvarande ledarskap och att ha förmåga att leda både de medarbetare som är egna anställda och fysiskt nära, och de som arbetar på distans och inte alltid befinner sig på samma fysiska plats som en själv. Idag har vi även andra anställningsformer. Ett exempel på det är att cirka 20 procent av Sveriges arbetsföra befolkning numera tillhör gig-ekonomi, en global trend som kommer att öka.

En bit kvar

Att arbeta efter flerårsplaner var en självklarhet för dåtidens ledare.

– De långa cyklerna har fått stryka på foten eftersom förväntningarna ändras snabbare. Det

Ann Hellenius, CIO på Scandic Group och ledamot i regeringens digitaliseringsråd.
Foto: Ester Sorri

Mycket handlar om att skapa en digital inkludering och inte utanförskap

händer något med oss när vi börjar använda ny teknik, så vi behöver hitta sätt att arbeta i flera takter samtidigt. Förr ledde man också mer gissningsbaserat. Nu, när datamängden i samhället ökat, går det att få fram mycket bättre beslutsunderlag. Det gäller att dra nytta av det.

Hon menar att Sverige har kommit en bit på väg när det kommer till digital transformation. Men för att kunna dra nytta av alla fördelar krävs att den digitala kompetensen utvecklas i hela samhället.

– Vi måste skapa en digital trygghet som mycket handlar om att skapa en digital inkludering och inte utanförskap.

Ann Hellenius är ledamot av Digitaliseringsrådet som är inrättat av regeringen. Uppdraget utgår ifrån det yttersta målet att Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringsmöjligheter.

– Det är svårt att mäta vem som är bäst. Mer intressant är att se vilka förflyttningar man kan göra. Jag anser att Sverige tagit ett antal viktiga steg framåt men att vi fortfarande har en bit kvar innan den digitala transformationen nått sin fulla potential.

TEXT: ANETTE BODINGER LARSSON

UPPHANDLING

Stor potential för effektivare inköp i svenska kommuner

En genomsnittlig kommun upphandlar mellan 20 och 30 procent av sin årliga budget i inköp, vilket innebär att inköpen fyller en nyckelroll i den kommunala ekonomistyrningen. Samtidigt är inköpen ofta styvmoderligt behandlade av kommunens högsta ledning, som gärna delegerar ansvaret till tjänstemän på varje enskild förvaltning.

Svenska kommuners främsta effektiviseringspotential ligger inte i att få medarbetarna att springa snabbare utan snarare i effektivare inköp. Offentlig upphandling är en lågt hängande frukt i kommunernas effektiviseringsarbete. En utmaning är att kommunchefer sällan organiserar sina förvaltningar på ett sätt som möjliggör effektiva inköpsprocesser, säger Ellen Hausel Heldahl, jurist och expert på offentlig upphandling på Svenskt Näringsliv.

I juni publicerade Svensk Näringsliv rapporten "Effektivare offentlig upphandling – mer nytta för pengarna" om hur man kan öka

Ellen Hausel Heldahl, jurist och expert på offentlig upphandling på Svenskt Näringsliv.
Foto: Ernst Henry Photography

Offentlig sektor måste bli effektivare i sitt upphandlingsarbete, annars tvingas vi höja skatterna

nyttan av skattepengarna genom bättre offentlig upphandling. Av rapporten framgår att det är vanligt att den upphandlande organisationen inte är nyttostyrd och att kunskapen, insikten och ibland den faktiska viljan saknas vad gäller att göra bättre affärer och maximera nyttan av varje spenderad skattekrona.

Besparingspotential

– Eftersom upphandlingsstatistiken har stora brister kan vi inte bevisa vad effekterna skulle bli om alla myndigheter arbetade strategiskt med inköp. Däremot kan vi genom empiri visa på besparingspotentialen. Den uppgår till uppskattningsvis 5–15 procent, beroende på myndighetens grad av inköpsmognad. I kronor och ören handlar det om cirka 70–100 miljarder kronor, säger Ellen Hausel Heldahl.

I arbetet med rapporten har hon intervjuat många kommunala upphandlare som känner sig frustrerade eftersom de försöker arbeta mer strategiskt och vill öka professionaliseringsgraden i kommunens inköp. Deras problem är att de hindras av bristande stöd och förståelse från kommunens högsta ledning.

– Offentlig sektor måste bli effektivare i sitt upphandlingsarbete, annars tvingas vi höja

skatterna, vilket är kontraproduktivt för näringslivets tillväxt. Kommunerna kan spara mycket pengar med hjälp av relativt enkla åtgärder och en förändrad syn på inköp, säger Ellen Hausel Heldahl.

Strategiskt förhållningssätt krävs

Genom att öppna system, processer och data kan offentlig sektor lättare använda marknadens kraft och forskning för att utveckla morgondagens offentliga inköp till gagn för skattebetalarna.

– Ett strategiskt förhållningssätt till offentlig upphandling är nödvändigt för att åstadkomma större nytta. Den största vinsten av att arbeta strategiskt med upphandling är framför allt en ökad kostnadseffektivitet. Det kommer att vara särskilt viktigt i takt med att välfärdens finansiering blir en allt större utmaning för kommuner och regioner, säger Ellen Hausel Heldahl.

I dagsläget präglas kommuners inköp av ett stuprörstänk där varje förvaltning ansvarar för sina egna inköp. Enligt Ellen Hausel Heldahl har en ökad samordning av inköpen över förvaltningsgränserna många fördelar.

TEXT: ANNIKA WIHLBORG

SVENSKT NÄRINGSLIVS KOMMUNRANKING 2019

Sveriges främsta kommuner

Svenskt Näringslivs ranking av kommunernas företagsklimat baseras främst på enkätsvar från företag i Sveriges 290 kommuner, men också på statistiska fakta från SCB. Det finns klara samband mellan en kommuns placering på rankinglistan och dess utveckling vad gäller befolkningstillväxt, antal jobb och skatteintäkter. Nedan presenteras de 103 främsta kommunerna på listan.

KOMMUNRANKING 2019:

+/-	Kommun	2019	2018	2017
0	Solna	1	1	1
+1	Höganäs	2	3	7
+4	Staffanstorps	3	7	8
+5	Vårgårda	4	9	10
0	Sollentuna	5	5	2
-4	Vellinge	6	2	14
+1	Partille	7	8	18
+2	Falkenberg	8	10	16
-3	Trosa	9	6	9
+5	Härjedalen	10	15	4
+7	Upplands Väsby	11	18	17
-8	Kävlinge	12	4	6
+19	Öckerö	13	32	23
-2	Danderyd	14	12	5
+4	Grästorp	15	19	24
0	Upplands-Bro	16	16	30
+4	Ängelholm	17	21	32
+12	Täby	18	30	22
+15	Essunga	19	34	40
+16	Sunne	20	36	38
-7	Lekeberg	21	14	26
+3	Helsingborg	22	25	13
+3	Sorsele	23	26	52
-1	Gnosjö	24	23	12
-1	Ydre	25	24	35
+2	Markaryd	26	28	15
+9	Herrljunga	27	36	27
-11	Burlöv	28	17	28
+4	Knivsta	29	33	47
-10	Vaggeryd	30	20	37
-4	Mullsjö	31	27	19
+10	Salem	32	42	39
-4	Tranås	33	29	21
+29	Götene	34	63	43
+15	Timrå	35	50	50
-14	Värnamo	36	22	34
+25	Skurup	37	62	72
+6	Österåker	38	44	54
+7	Grums	39	46	31
-1	Mönsterås	40	39	36
-28	Lomma	41	13	20
+16	Gnesta	42	58	56
+12	Kil	43	55	70
+1	Landskrona	44	45	46
-7	Nacka	45	38	3
+6	Säffle	46	52	76
+12	Sigtuna	47	59	51
-7	Nordmaling	48	41	44
+22	Vansbro	49	71	60
-2	Bjurholm	50	48	64

+/-	Kommun	2019	2018	2017
-2	Munkfors	51	49	53
+76	Nykvarn	52	128	65
-22	Rättvik	53	31	41
+2	Järfälla	54	56	66
+11	Lidingö	55	66	45
-16	Växjö	56	40	33
-46	Sundbyberg	57	11	58
+26	Åtvidaberg	58	84	83
+11	Habo	59	70	11
-13	Vara	60	47	81
-4	Skövde	61	57	115
+12	Leksand	62	74	71
+29	Hallstahammar	63	92	96
-29	Ystad	64	35	25
+20	Falköping	65	85	95
-13	Mariestad	66	53	48
0	Ljungby	67	67	89
-8	Töreboda	68	60	67
-15	Örkelljunga	69	54	63
+5	Dals-Ed	70	75	82
-28	Aneby	71	43	49
0	Mölnådal	72	72	84
-12	Laxå	73	61	55
-23	Mjölby	74	51	99
+58	Vallentuna	75	133	94
+6	Tyresö	76	82	42
+3	Torsby	77	80	129
-5	Ödeshög	78	73	73
+9	Katrineholm	79	88	59
+126	Orsa	80	206	255
+30	Sävsjö	81	111	93
+27	Strängnäs	82	109	105
+14	Nässjö	83	97	90
+108	Vadstena	84	192	159
+22	Åre	85	107	68
-9	Stenungsund	86	77	61
+39	Sölvesborg	87	126	149
+42	Åstorp	88	130	147
+23	Jönköping	89	112	111
+13	Kungsbacka	90	103	128
+106	Kungsör	91	197	265
+45	Klippan	92	137	91
+20	Karlsborg	93	113	112
-4	Boden	94	90	126
+6	Varberg	95	101	120
+28	Västerås	96	124	124
-3	Borås	97	94	118
+158	Malung-Sälén	98	256	272
-16	Bromölla	99	83	92
-11	Laholm	100	89	29
-37	Karlstad	101	64	74
+25	Nybro	102	127	178
-16	Älvdalen	103	87	108

BÄSTA NÄRINGSLIVSKOMMUN/LÄN

Län	Kommun	Placering
Blekinge	Sölvesborg	87
Dalarna	Vansbro	49
Gotland	Gotland	235
Gävleborg	Hofors	141
Halland	Falkenberg	8
Jämtland	Åre	85
Jönköping	Gnosjö	24
Kalmar	Mönsterås	40
Kronoberg	Markaryd	26
Norrbottn	Boden	94
Skåne	Höganäs	2
Stockholm	Solna	1
Södermanland	Trosa	9
Uppsala	Knivsta	29
Värmland	Sunne	20
Västerbotten	Sorsele	23
Västernorrland	Timrå	35
Västmanland	Hallstahammar	63
Västra Götaland	Vårgårda	4
Örebro	Lekeberg	21
Östergötland	Ydre	25

ÅRETS KLÄTTRARE I RANKINGEN:

Kommun	Klättrat	2019	2018	2017	2016
Malung-Sälén	+158	98	256	272	194
Orsa	+126	80	206	255	263
Vadstena	+108	84	192	159	199
Kungsör	+106	91	197	265	286
Malå	+88	198	286	231	262
Nykvarn	+76	52	128	65	29
Hallsberg	+73	192	265	208	245
Älvkarleby	+71	170	241	246	151
Eda	+69	209	278	287	266
Tierp	+65	174	239	110	128

FÖRETAGSKLIMAT

Höganäs vill ha bäst företagsklimat i Sverige

Under de senaste åren har Höganäs kommun klättrat stadigt i Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimat. I år hamnade kommunen på andra plats och ambitionen är att förr eller senare knipa förstaplatsen.

När näringslivschefen Åsa Lundqvist Peyron kom till Höganäs för sex år sedan låg kommunen på 17:e plats i Svenskt näringslivs ranking av företagsklimat i kommunerna. Sedan dess har det skett ett strategiskt förbättringsarbete inom en stor mängd områden och företagsklimatet är en ständig punkt på agendan.

–Det är fantastiskt roligt att hamna på andra plats. Vi har legat bra till inom näringslivsområdet länge och det gör det svårare att klättra, så detta är ett bra kvitto på att vårt utvecklingsarbete ger resultat, säger Åsa.

Håller frågan levande

Hon betonar att framgången har krävt många ingredienser och att det fortfarande finns områden som går att förbättra. De senaste åren har kommunen etablerat tydliga rutiner, vilka bland annat inkluderar företagsbesök varje vecka, en företagslots, mötesplatser för politiker, tjänstemän och företag samt kontinuerliga utbildningar för tjänstepersoner och politiker med företagskontakter.

–Därutöver har vi ett näringslivsutskott bestående av politiker och kommunchef, som en gång i månaden uppdateras om vad som är aktuellt. Vi arbetar konstant med dessa frågor inom hela organisationen, inte bara på näringslivsavdelningen. Självklart är Höganäs inte ensam om att göra sådana här satsningar, men vi har sett att det är viktigt att frågan hålls levande.

Har förtydligat sin vision

Kommunchefen Herman Crespin tycker även han att det är roligt att få bekräftelse på att Höganäs ansträngningar ger resultat. Han konstaterar att ett dylikt förbättringsarbete kräver uthållighet och att det ibland kan vara svårt att hålla sig på den inslagna vägen. Liksom Åsa poängterar han vikten av att ständigt ha näringslivsfrågorna på dagordningen och att ha en öppen och kontinuerlig kommunikation.

–Vi har förtydligat vissa delar av vår vision, i synnerhet de strategier som handlar om att förenkla för företag och växla upp besöksnäringen. Orsaken är att olika aktörer ska ha lättare att förstå vilken ambition vi har, vad vi vill och likaså vad vi förväntar oss av oss själva. Det är lätt att vila på gamla lagrar när det går bra, så vi måste hela tiden sträva framåt.

Viktigt att skapa förtroende

En viktig aspekt är att skapa förtroende och bygga en relation mellan kommunen och dess

Peter Schölander, kommunstyrelsens ordförande, Herman Crespin, kommunchef och Åsa Lundqvist Peyron, näringslivschef i Höganäs kommun.

Foto: Lars Jansson

näringsliv. Det är nämligen förutsättningen för att föra en dialog i positiv anda där alla parter kan vara öppna och ärliga.

–Vi siktar på att vara familjära men professionella. Det innebär att vi ska vara lätta att nå och hitta, att vi ska ha förståelse för företagens behov och önskemål, men att vi samtidigt är noga med att upprätthålla olika riktlinjer och att vi ser till att allting sker inom lagens ramar.

Han får medhåll av kommunstyrelsens ordförande Peter Schölander, som understryker att ambitionen har varit att fungera som företagarnas partner snarare än en myndighet.

–Vi ska vara den man som företagare vänder sig till för att få hjälp och tillgång till stöd och information. Eftersom vi har ett partiöverskridande fokus på dessa frågor har vi möjligheten att vara bollplank på ett stabilt och enkelt sätt.

Kommunerna utmanar varandra

Höganäs resultat blir än mer imponerande då man tar i beaktning det faktum att det finns ett flertal parametrar i Svenskt Näringslivs

Vi ska vara den man som företagare vänder sig till för att få hjälp och tillgång till stöd och information

ranking, inom exempelvis infrastruktur, som kommunen på grund av sitt läge inte kan uppfylla. Schölander betonar dock att kommuner över hela Sverige blir allt bättre och starkare.

–Vi utmanar varandra och det blir en sporre till att fortsätta utvecklas. För oss har det inneburit att ständigt försöka hitta framkomliga vägar. Det är lätt att säga nej, för då riskerar man inte att det blir fel. Spannet är dock jättestort och därför har vi föresatt oss att inte säga nej, utan att försöka hitta en väg som passar. Det har gett fantastiska och många gånger väldigt positiva resultat.

Peter ser ljusst på framtiden och är övertygad om att Höganäs bara kan bli bättre framöver. Han medger att det ibland kan bli fel fortfarande, men menar att det blir allt mer sällan.

–Vi ska bli ännu bättre på att hjälpa företagarna och skapa ett ännu bättre klimat. Det finns massor av förbättringspotential här – vi är ju trots allt bara tvåa!

BOSTADSBRIST

Kommunerna behöver stöd från staten för att hantera bostadsbristen

Bostadsbristen är sedan länge ett faktum i många av Sveriges kommuner. SKL arbetar för att stötta kommunerna i deras bostadsbyggande och strävar även efter att påverka den statliga bostadspolitiken. En av de viktigaste faktorerna för att komma tillrätta med bostadsbristen är, enligt Jan-Ove Östbrink, bostadspolitisk expert på SKL, att staten axlar rollen som en aktiv medspelare och partner till kommunernas bostadspolitik.

Bostadsbristen får konsekvenser på många nivåer, både för individen och för den ekonomiska tillväxten. Många människor har svårt att etablera sig på bostadsmarknaden, medan andra har svårt att flytta till en annan kommun för att exempelvis söka jobb eller studera eftersom de helt enkelt inte får tag på någon bostad, säger Jan-Ove Östbrink.

Väl fungerande samarbete underlättar

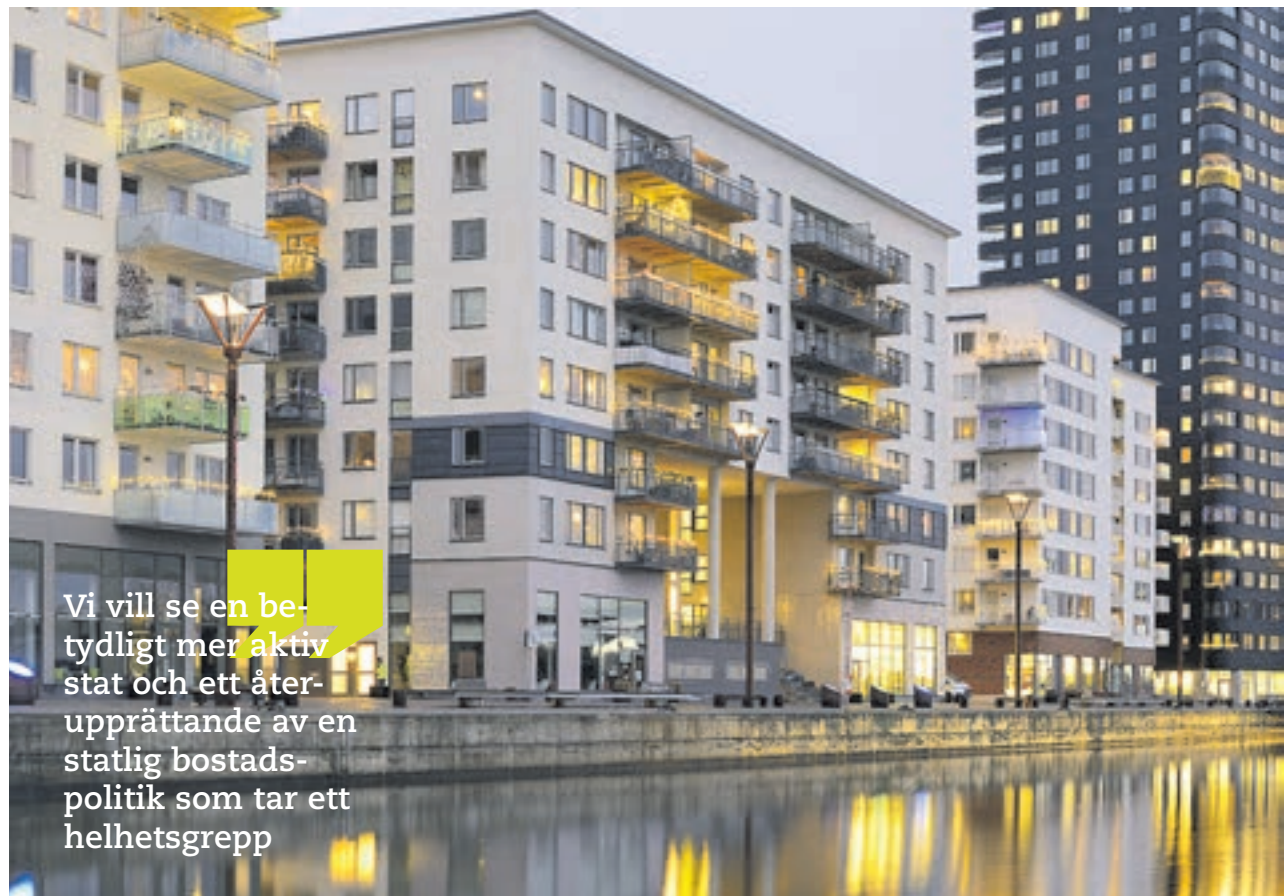
–Kommunerna kan förstås öka bostadsbeståndet genom att bygga via sina kommunala bostadsbolag, men de kan också göra mycket för att skapa rätt förutsättningar för privata byggherrar. En sak som visat sig vara framgångsrik är också att kommuner vässar sina organisationer genom att kommunicera ett enhetligt och tydligt budskap kring den övergripande visionen med bostadsbyggandet, säger Jan-Ove Östbrink.

Ett väl fungerande samarbete med byggbranschen och inom kommunen samt en tydligt kommunicerad utvecklingsplan och vision är andra framgångsfaktorer för kommuner som lyckats väl med bostadsbyggandet.

–Vi strävar efter att skapa bästa möjliga förutsättningar för kommunernas bostadsbyggande genom att undanröja olika former av statliga hinder. Ett problem är att staten har antagit en väldigt passiv roll i den svenska bostadspolitiken. Vi vill se en betydligt mer aktiv stat och ett återupprättande av en statlig bostadspolitik som tar ett helhetsgrepp, säger Jan-Ove Östbrink.

Ekonomiska incitament behövs

Statens viktigaste uppgift är enligt honom att dels undanröja juridiska hinder för kommunernas bostadspolitik och dels att erbjuda ekonomiska incitament som skapar förutsättningar för ett ökat bostadsbyggande, en ökad rörlighet på bostadsmarknaden och för att erbjuda alla goda bostäder.

Vi vill se en betydligt mer aktiv stat och ett återupprättande av en statlig bostadspolitik som tar ett helhetsgrepp

–Det är viktigt att såväl statliga myndigheter som länsstyrelser gör gemensam sak med kommuner snarare än att enbart anta myndighetsrollen och motarbeta dem i deras strävan att lösa bostadsbristen, säger Jan-Ove Östbrink.

Underlätta för de med vanlig plånbok

–Kommunerna har det yttersta ansvaret för bostadsförsörjningen. Samtidigt behöver de ha rätt förutsättningar för att ta sitt ansvar för att komma till rätta med bostadsbrist, exempelvis att undanröja målkonflikter mellan olika lagstiftningar och tydliga spelregler för stöd för bostadsbyggandet. En nyckelfråga för oss aktörer är tillgången på planlagd mark med rätt förutsättningar för bostadsbyggande, säger Bengt Fardelius, chef för affärsutveckling på BoKlok, som profilerat sig genom att bygga bostäder för människor med vanliga inkomster, ett prissegment där bostadsbehovet är stort.

Driv inte upp markpriserna

–Tillgången på mark som kommunen själv förfogar över varierar mycket mellan olika kommuner. Som markägare bör kommunen ställa sig frågan om man ska bidra till att driva upp markpriserna genom budgivning på marken eller om man ska bedriva en markanvisningspolitik som istället främjar ett bostadsbyggande i enlighet med kommunens bostadsförsörjningsprogram. Det kan man göra genom att ha fast pris på marken och an-

vända andra kriterier, som boendekostnad vid markanvisningar, säger Bengt Fardelius.

Sträva efter mångfald

En stor del av den byggbara marken ägs av privata aktörer. Men genom det kommunala planmonopolet har kommunerna ändå stora möjligheter att påverka vilken typ av bostadsbebyggelse man vill prioritera. De senaste åren har trenden varit att förtäta städerna, vilket ofta är resurskrävande för kommunernas planavdelningar. Förtättningsprojekt resulterar dessutom ofta i dyra bostäder.

–Vi behöver en mångfald av bostadstyper i olika prisklasser. På senare år har många kommuner prioriterat bort planläggning i städernas utkanter där byggherrar har möjlighet att bygga prisvärda hyres- och bostadsrättslägenheter där människor har råd att bo, säger Bengt Fardelius.

Planlagd mark är idag en bristvara i många kommuner, vilket lett till stigande markpriser. Kommuner som är duktiga på att planlägga så de har tillräckligt med planlagd mark kan istället hålla nere markpriserna.

–Jag vill uppmana kommuner att inte medverka till att driva upp markpriserna. Stigande markpriser drabbar i slutändan konsumenten. Styr istället utifrån vilken typ av bostäder som efterfrågas och sträva efter att ha en bredd i de detaljplaner som tas fram och den typ av bostäder som byggs, säger Bengt Fardelius.

Jan-Ove Östbrink, bostadspolitisk expert på SKL.

Bengt Fardelius, chef för affärsutveckling på BoKlok.

NOVI

NOVI RESORT VISBY

Kretiva & hållbara möten i Visby

NOVI Resort ligger i Visby, platsen med mest soltimmar i landet. Med ett naturreservat i ryggen med utsikt över havets obrutna horisont och enbart 1 km norr om Visbys ringmur, får du som gäst hos oss det bästa av båda världar.

Vårt läge nära havet och Visby bjuder på många möjligheter till kreativa möten och konferenser. Vi har plats för upp till 180 personer, allt i en fantastisk miljö där hållbarhet är i fokus.

Vi har dessutom ett nyrenoverat gym, nära till vackra löparspår både längst havet och i skogen samt ett utegym på stranden. Det finns även spabad och möjlighet till

exempelvis yoga och ledarledd träning, samt olika teambuildingaktiviteter.

När ni har konferens eller möten hos oss serverar vi ekologisk mat med genuina och närproducerade råvaror. Vi är stolta över våra samarbeten med de gotländska matproducenterna och leverantörerna som ön har att erbjuda, 80 % av allt på hotellet är producerat på ön.

PENSION

Fler och fler upptäcker kommunernas gemensamma pensionsstiftelse

Kommuner och landsting har under åren byggt upp ett stort pensionsåtagande som är helt eller delvis ofinansierat. Ett sätt att börja finansiera denna skuld är genom en gemensam pensionsstiftelse.

Detta konstaterar Per Spjut som jobbat med pensionsfrågor under många år, nu som ansvarig för pensionsstiftelser på Swedbank.

– En ofinansierad pensionsskuld uppstår när kommunerna inte har avsatt pengar till de pensioner som de förväntas betala ut, en kostnad som belastar kommunens årliga budget. Med en växande andel pensionärer får det konsekvenser för medborgarna och välfärdsystemet i övrigt, förklarar han vidare.

Det innebär att det är de kommande generationerna som kommer att få hantera att kommuner och landsting inte satt av pengar för pensionsutbetalningar.

– Pension är per definition uppskjuten lön. Det är alltid arbetsgivarens ansvar att betala oavsett hur man väljer att finansiera pensionen. En viss del av lönen sätts av för att kunna betalas ut framöver då man slutat jobba aktivt. De flesta kommuner och landsting har inte gjort dessa avsättningar fullt ut.

Vill kommunerna finansiera sitt pensionsåtagande finns det tre sätt:

Spara i egen balansräkning

Sparas pensionsavsättningarna i egen balansräkning innebär det att de tillgångarna inte är öronmärkta för pensioner, utan kan användas till annan verksamhet inom kommunen eller landstinget. Ofta har man dessutom en placeringspolicy som begränsar risktagandet. Pensionsförvaltning är långsiktig och kräver högre risk. Förvaltningen påverkar kommunens resultat.

Pensionsförsäkring

Att köpa pensionsförsäkring innebär att man helt överläter förvaltningen av pensionsåtagandet till ett försäkringsbolag. Det kan upplevas som dyrt då försäkringsbolagen har andra beräkningsgrunder och tillämpar säkerhetstillägg och riskillägg, med mera. Det är också på försäkringspremien som kommuner och landsting får betala löneskatt, inte den skuld som försäkringen tryggar.

Pensionsstiftelse

Kommunen eller landstinget kan sätta in dedikerade pensionsmedel i en stiftelse som den sedan förvaltar. En pensionsstiftelse är en självständig juridisk person vars enda syfte är att trygga arbetsgivarens utfästelser om pension. En av fördelarna är att man bara betalar löneskatt på summan som sätts in i stiftelsen, medan värdeökning under förvaltningen är

Pension är per definition uppskjuten lön. Det är alltid arbetsgivarens ansvar att betala oavsett hur man väljer att finansiera pensionen

Per Spjut, ansvarig för pensionsstiftelser på Swedbank.
Foto: Oda Hodlekve

löneskattefri. Dessutom kan stiftelsens medel inte användas till annat än just pensioner. Kommunen eller landstinget har även kontroll över sin egen stiftelse och väljer när och hur mycket de behöver ta ut.

Kommunernas gemensamma pensionsstiftelse förenklar

Väljer man att använda sig av en pensionsstiftelse kan kommunen eller landstinget antingen starta en enskild stiftelse eller gå med i en gemensam stiftelse. Med en enskild stiftelse måste man själv ansvara för förvaltningens alla delar såsom styrelsearbete, kapitalförvaltning och administrativ hantering vilket kan upplevas krångligt. Swedbank har därför startat Kommunernas gemensamma pensionsstiftelse (KgP), där enskilda kommuner eller landsting kan välja att gå med.

– Man kan se det som ett konto avsatt för pensioner. Fler och fler upptäcker hur enkelt och kostnadseffektivt det blir. Kommunerna utser gemensamt en styrelse som får hjälp av

Swedbank med kapitalförvaltningsfrågor och administration.

En fördel med stiftelseformen jämfört med försäkringslösningen är att stiftelsen kan byta förvaltare om de inte är nöjda.

Hållbara mål

En viktig del av syftet med KgP är även att pensionsmedlen förvaltas hållbart, både ur ett finansiellt, socialt, miljömässigt och etiskt perspektiv.

– Stiftelsen har som mål att kontinuerligt följa utvecklingen gällande hållbara etiska investeringar inom finansbranschen. Det är viktigt att stiftelsen ställer höga krav på kapitalförvaltaren att aktivt påverka hållbarhet i samhällsutvecklingen och ta aktivt ägaransvar i de företag man placerar pengarna i. Det har varit ett viktigt kriterium för de som redan har anslutit sig till stiftelsen, avslutar Per Spjut.

KVALITETSMÄSSAN

Smartare samhälle – årets tema på Kvalitetsmässan

Den snart förestående Kvalitetsmässan fokuserar på ett smartare samhälle. – Förutom nya tekniska lösningar och möjligheter belyser vi även mjuka faktorer som till exempel nya arbetsätt och hur ledarskapet måste förändras i takt med tiden, säger Henrik Edman, direktör på Kvalitetsmässan.

Kvalitetsmässan är Europas största konferens- och fackmessa med fokus på verksamhets- och samhällsutveckling. Årets program innehåller inte mindre än 170 seminarier där toppolitiker blandas med innovativa nytänkare, forskare med toppchefer och utvecklingsmänniskor från hela Sverige med personer från övriga världen som hjälper till att lyfta blicken globalt.

Samtidigt bidrar fem nationella utmärkelser till att konferensprogrammet erbjuder en smältdegel av goda idéer och framgångsrika exempel på utveckling. Utmärkelserna fungerar som en utvecklingskatalysator för kommuner, landsting, regioner och statliga myndigheter som redan är i framkant och som gärna delar med sig av sina erfarenheter.

Ett Smartare Samhälle

Årets tema, Ett Smartare Samhälle, är valt dels med tanke på alla nya tekniska lösningar som finns tillgängliga, dels med tanke på att alla måste jobba smartare, organisera sig smartare och även leda verksamheter och organisationer på ett smartare sätt.

– När det kommer till digitalisering och transformation är de mjuka faktorerna minst

lika viktiga som de hårda, säger Henrik Edman.

För den som vill ta del av andras erfarenheter finns många kommuner, landsting och statliga myndigheter på plats för att dela med sig av erfarenheter från sitt eget arbete. Deltar gör bland annat de nordiska digitaliseringsmyndigheterna samt Nordiska ministerrådets generalsekreterare med fokus på digitalisering.

– Kvalitetsmässan sätter ljuset på hur man kan skapa ett smartare samhälle för alla, fastslår Henrik Edman.

TEXT: ANETTE BODINGER LARSSON

Henrik Edman, direktör på Kvalitetsmässan.

Foto: Emelie Asplund

DE KAN VINNA:

Nominerade till Sveriges KvalitetsKommun är:

- Luleå kommun
- Norsjö kommun
- Sollentuna kommun
- Vallentuna kommun
- Ängelholms kommun

Nominerade till Sveriges DigitaliseringsKommun är:

- Karlskrona kommun
- Karlstads kommun
- Lidingö stad
- Södertälje kommun
- Umeå kommun

Nominerade till Sveriges Modernaste Myndighet är:

- Centrala studiestödsnämnden
- Ekonomistyrningsverket
- Upphandlingsmyndigheten

KVALITETSMÄSSAN:

Kvalitetsmässan pågår 12–14 november i Göteborg. I samband med mässan utses bland annat vinnarna av de prestigefulla utmärkelserna Sveriges KvalitetsKommun, Sveriges DigitaliseringsKommun och Sveriges Modernaste Myndighet.

DIGITALISERING

Framgångsrik digitalisering förutsätter delaktighet

Digitaliseringen innebär en utmaning men också en stor utvecklingsmöjlighet för landets kommuner och regioner. Digitaliseringen kan frigöra tid, minimera antalet monotona arbetsmoment och ge medarbetarna mer tid till mänskliga möten. Samtidigt är det helt nödvändigt för kommunerna att hitta strukturerade metoder som involverar medarbetarna i hela digitaliseringsutvecklingen.

För att digitaliseringens potential ska kunna nyttjas fullt ut är det helt avgörande att medarbetarna involveras i hela förändringsprocessen. De är experter på verksamheten och deras kunskap är en värdefull resurs i digitaliseringsarbetet, säger Veronica Magnusson, Visions förbundsordförande.

Flera indikatorer tyder på att många kommuner hittills betraktat digitaliseringen som något man adderar till snarare än inkluderar i den ordinarie verksamhetsutvecklingen. Ett

sådant synsätt riskerar att resultera i bristande användarvänlighet och, inte minst, att medarbetarnas delaktighet och engagemang i digitaliseringen minskar. Det kan även resultera i it-stress och frustration bland medarbetarna.

Rejåla digitaliseringskliv krävs

– Ett flertal av landets kommuner behöver ta rejåla kliv här. Digitaliseringen är här för att stanna, den behöver inkluderas som en självklar del av verksamhetsutvecklingen. Många chefer och ledare är förstuds vana vid verksamhetsutveckling, men rollen som digital förändringsledare känns ofta ny och obekant, säger Veronica Magnusson.

Suntarbetsliv, som Vision är en del av, har tagit fram ett verktyg för en bättre digital arbetsmiljö, ”Digi-ronden”. Verktyget lanserades i maj och är tillgängligt för alla kommuner och regioner som behöver ett stöd i att utveckla sin digitala arbetsmiljö.

Stort engagemang bland medarbetarna

Veronica Magnusson upplever att många medarbetare vill involveras i digitaliseringsutvecklingen. Det gäller att tillvarata det engagemanget på bästa sätt.

Veronica Magnusson, förbundsordförande för Vision.
Foto: Vision

Digitaliseringen är här för att stanna, den behöver inkluderas som en självklar del av verksamhetsutvecklingen

– Vi ser ett behov av nationell samordning mellan kommuner och regioner kring just digitalisering. Kommunerna har likartade behov, och ska inte behöva uppfinna hjulet igen genom att utveckla egna lösningar som endast tillämpas i en kommun. Många chefer ute i kommunerna funderar just nu kring vad de kan och får göra samt rent konkret hur de exempelvis kan göra för att utveckla välfärdsteknik i omsorgen. Det kan handla om att öka användningen av digitala hjälpmedel för att minska rutinarbete och administration. Det kan frigöra tid för medarbetarna så att de kan arbeta med mer kvalificerade arbetsuppgifter och med mänskliga möten, säger hon.

TEXT: ANNIKA WIHLBORG

ELITE PARK AVENUE HOTEL
GÖTEBORG

TIDLÖS SKÖNHET I NY TAPPNING

VÄLKOMEN TILL NYA ELITE PARK AVENUE HOTEL

900 kvadratmeter konferens- och eventyta – Största lokalen har kapacitet för upp till 700 personer – Renovering av befintlig konferensyta – 16 nya hotellrum byggs och de befintliga 317 rummen har fått ett facelift – Ny frukostmatsal i anslutning till restaurang at PARK

IT-LÖSNINGAR

Kalix kommun effektiviserar it-arbetet med produkter från ManageEngine

Mindre kommuner ställs inför samma it-krav som stora kommuner, vilket innebär att de ofta tvingas hantera många olika typer av utmaningar med relativt små resurser. Med smarta produkter som automatiserar och effektiviserar ges även mindre kommuner rätt förutsättningar för en effektiv, säker och användarvänlig it-drift.

En kommun som nyttjar många smarta it-lösningar är Kalix kommun, som numera hinner med såväl brådskande ärendehantering som strategiska och förebyggande it-åtgärder.

Kalix kommun har en liten it-enhet bestående av åtta medarbetare som servar datorer och andra it-plattformar för 1 700 medarbetare och drygt 3 500 elever i kommunens skolor. För att hinna med alla ärenden och samtidigt kunna övervaka systemen och agera proaktivt krävs smarta systemlösningar som underlättar vardagen. Kalix kommun använder fem olika produkter från tillverkaren ManageEngine: ServiceDesk Plus, Desktop Central, OpManager, ADSelfService Plus och ADManager Plus.

Spar tid och ger överblick

– Produkterna från ManageEngine underlättar verkligen vårt dagliga arbete. Tidigare hade vi svårt att hinna med alla våra uppgifter, men nu hinner vi med alla ärenden och kan även åtgärda saker och ting innan användarna upptäcker att de är i behov av teknisk support. ManageEngines produkter gör att vi

John Lindbäck, it-manager på Kalix kommun.

Tidigare hade vi svårt att hinna med alla våra uppgifter, men nu hinner vi med alla ärenden och kan även åtgärda saker och ting innan användarna upptäcker att de är i behov av teknisk support

Thorir Eggertsson, vd på Inuit.

spar mycket tid. Att skapa ett användarkonto tar exempelvis numera bara ett par sekunder, tidigare tog det flera minuter per konto. Det är dessutom mycket lättare att överblicka hela it-infrastrukturen, då vi enkelt kan få ut de rapporter och den statistik vi behöver när det gäller exempelvis licenshantering, säger John Lindbäck, it-manager på Kalix kommun.

Via ADManager Plus hanterar Kalix kommun all administration i Microsoft Active Directory, exempelvis när de skapar användarkonton och beviljar användare medlemskap i grupper. OpManager används för nätverksövervakning, vilket gör att John Lindbäck och hans kollegor kan hantera larm på saker som behöver åtgärdas i realtid.

Via Desktop Central kan kommunens it-tekniker fjärrövervaka och fjärrstyra samtliga it-enheter i kommunen. Desktop Central gör det också möjligt att överblicka vilka mjukvaror som används, hantera samtliga patchar samt vid behov förlänga garantitiden på enheterna i god tid.

Ärendehantering på distans spar tid

Via ServiceDesk Plus administrerar och fördelar Kalix kommuns it-enhet samtliga ärenden som kommer in. Användaren får ett kvitto på att ärendet tagits emot och hela ärendehanteringens dokumenteras via systemet.

Ytterligare en produkt som underlättar vardagen för medarbetarna på it-enheten i Kalix kommun är ADSelfService Plus, en tjänst som gör det möjligt för medarbetare som glömt sitt lösenord att själva beställa ett nytt. Via ADSelfService Plus har Kalix kommun automatiserat lösenordshanteringen så medarbetare som glömt sitt lösenord inte längre är bero-

ende av it-enheten för att få ett nytt utan detta hanteras helt utan inblandning av it.

– Det fungerar jättebra för oss med ManageEngines produkter. Vi har använt lösningar från dem i många år och har valt att förlänga användarlicenserna eftersom vi är så nöjda. Det vi uppskattar mest med dessa lösningar är att de är användarvänliga, vilket gör det lätt för oss att få ut den information vi vill få tag på. Tidigare gjorde vi mycket it-service på plats hos användare ute i kommunen, vilket förstärker en hel del resor. Nu kan majoriteten av våra ärenden hanteras på distans via ManageEngines fjärrstyrningstjänst. Det spar otroligt mycket tid och gör att vi istället kan fokusera mer på att arbeta proaktivt, säger John Lindbäck.

Användarvänliga och smarta

ManageEngine representeras i Sverige av Inuit AB, en distributör som funnits i tjugo år och som specialiserat sig på att handplocka användarvänliga och smarta lösningar från unika tillverkare i hela världen. Inuit levererar samtliga produkter till kommuner, regioner, offentliga kunder och företag i hela landet i samarbete med lokala återförsäljare.

– ManageEngines produkter lämpar sig lika väl för små som medelstora och stora verksamheter. De är skalbara och tillgängliga för alla, oavsett storlek. Det har blivit allt vanligare att flera kommuner väljer att samarbeta och leverera gemensamma it-funktioner som ärendehantering, övervakning, säkerhet med mera och här har det visat sig att ManageEngines produkter passar utmärkt, säger Thorir Eggertsson, vd på Inuit.

DIGITALA TJÄNSTER

Samverkan kring digitala tjänster – ett framgångsrecept för kommuner

Föreningen Sambruk, som sedan 2005 erbjuder kommuner att tillsammans utveckla och förvalta nya digitala verktyg, märker av ett ökande intresse för samverkan. Intresset beror bland annat på att många kommuner verkar under allt tuffare ekonomiska villkor, vilket gör samverkan som spar tid och pengar allt mer relevant.

Just digitala projekt lämpar sig särskilt väl för samverkan över kommungränserna, inte minst eftersom kommunernas grundläggande digitala behov många gånger är relativt likartade. Fördelarna med att samverka kring utvecklingen och förvaltningen av digitala tjänster är många för Sveriges kommuner, inte minst nu när digitaliseringen pågår för fullt runtom i landets kommuner. Det spar dels mycket pengar och tid genom att varje enskild kommun inte behöva uppfinna hjulet själva. Sambruk öppnar även upp för värdefullt erfarenhetsutbyte över kommungränserna och mellan olika delar av landet.

Via ett gemensamt förvaltningsråd har samtliga deltagande kommuner stora möjligheter att påverka de digitala utvecklingsprojekten, både under utvecklings- och förvaltningsfasen. Sambruk har ett brett verksamhetsområde, samtliga digitala utvecklingsprojekt är helt och hållet sprungna ur kommunernas konkreta behov och efterfrågan.

Utbyta erfarenheter

Digital signatur är en het fråga för kommuner och det finns många frågeställningar som det har varit givande för våra medlemmar att träffas för att diskutera i Sambruks nätverk om e-underskrifter. Bland sådant som nätverket

utbyter erfarenhet och kompetens kring finns frågor som: Vad ska signeras och inte? Vad kan man signera elektroniskt? Hur kan man göra med politikerunderskrifter? Hur kan digital signatur lösas i molntjänster? Hur kan man få en enad lösning för hela kommunen?

– Kravställning på elevregister och skoladministrativa system, är ytterligare ett nätverk där det finns stora behov av att byta erfarenhet och diskutera olika möjliga lösningar. Skoladministrativ information är ofta inlåst vilket skapar administrativt merarbete för skolor. Att dela erfarenhet och kompetens kring hur verksamheten kan arbeta och hur kravställning i upphandling kan göras är mycket givande, säger Britta Sandblom, verkställande tjänsteperson på Sambruk.

Biblix tillgänglig för samtliga kommuner

Biblix är en app för att låna och läsa som vänder sig till barn och unga i åldern 6–12 år. Den innehåller böcker speciellt utvalda av barnbibliotekarier, vilket säkerställer att boktipsen håller en genomgående hög kvalitet. Flera undersökningar visar att barns läsande minskar. Biblix är en app som på ett enkelt och lättillgängligt sätt uppmuntrar barn och ungas läsande på deras egna villkor. Appen går helt i linje med den nationella biblioteks-

strategins målsättning att stimulera läsande hos barn och unga.

– Från februari 2020 kan vi erbjuda appen Biblix till samtliga svenska kommuner. Biblix har ursprungligen utvecklats med finansiering från Kulturrådet i Stockholms stad och har i drygt tre års tid funnits tillgänglig i tre kommuner: Malmö, Stockholm och Katrineholm, där den är mycket uppskattad. Vi har nu övertagit äganderätten till Biblix, genom en gåva från Stockholms stad, vilket innebär att alla kommuner i hela Sverige kommer att kunna använda tjänsten, säger Britta Sandblom.

Gemensamt system underlättar

Sambruk har även vidareutvecklat Provisum, ett system för administration och hantering av överförmyndarverksamhet, en tidigare gåva från Västerås och Stockholm. Provisum vänder sig till såväl handläggare som gode män och många användare anser att det är Sveriges mest rättssäkra system för just överförmyndarverksamhet. En stor fördel med Provisum är att det är ett webbaserat system, vilket innebär att det kan användas i vilken mobiltelefon, dator eller surfplatta som helst.

– Via Provisum har vi skapat en välfungerande digital kedja som underlättar för såväl handläggare som gode män att överblicka och hålla reda på kvitton och andra viktiga dokument som krävs för att administrera ett överförmyndarskap. Provisum har funnits i ett par år och används för närvarande i tolv svenska kommuner. Vi är övertygade om att Provisum kan göra administrationen mer lätthanterlig, jämlik och överskådlig även i många andra svenska kommuner, säger Britta Sandblom.

Egil underlättar beställning

Ytterligare en digital nyhet från Sambruk är Egil, Elever och grupper i lärande. Det är en funktion som möjliggör effektiv beställning av digitala läromedel i skolorna. Egil har utvecklats av Sambruk i samverkan med Internetstiftelsen samt ett antal läromedelsförlag, Skolverket medverkar i vidareutvecklingen. Egil är GDPR-säkrat, vilket innebär att rätt personinformation sprids till rätt aktörer.

– Många lärare och andra som beställer digitala läromedel anser att beställningsförfarandet är relativt tungrovt och krångligt. Det är i dagsläget många gånger administrativt betungande. Med Egil effektiviseras hela beställningsförfarandet, säger Britta Sandblom.

Vi är övertygade om att Provisum kan göra administrationen mer lätthanterlig, jämlik och överskådlig även i många andra svenska kommuner

Britta Sandblom, verkställande tjänsteperson på Sambruk.

Nödtelefoner via Rakelnätet ökar tryggheten i samhället

Medelpads Räddningstjänstförbund är först i Sverige med att förse sina deltidsstationer med nödtelefoner via Rakelnätet. Genom att lyfta luren kan medborgare i nöd komma i direkt kontakt med SOS-Alarm och tillkalla hjälp, även när mobilnät och fast telefoni ligger nere.

I början av oktober sattes den sista av åtta nödtelefoner via Rakelnätet inom Medelpads Räddningstjänstförbund upp på deltidsstationen i Matfors. Därmed blev förbundet, som omfattar Sundsvall, Timrå och Ånge kommun, först i landet med att utrusta samtliga sina deltidsstationer med nödtelefoner som använder Rakelnätet och därmed är en robust linje för 112-samtal.

– Vår förhoppning är att telefonerna ska bidra till att öka tryggheten i samhället, säger Sven Åkerlund, tekniker på Medelpads Räddningstjänst.

Han berättar att deltidsstationerna tidigare var utrustade med nödtelefoner som var kopplade till det fasta kopparkabelnätet.

Sven Åkerlund, tekniker på Medelpads Räddningstjänst.
Foto: Pär Oler

i

Rakel

Rakel är ett digitalt radiokommunikationssystem för trygg och säker kommunikation mellan medarbetare inom samhällsviktiga verksamheter. Systemet har en unikt hög driftsäkerhet, täckning i hela Sverige och används av fler än 600 organisationer. MSB utvecklar och moderniserar Rakel, bland annat genom uppgraderingar av växlar samt ökar tillgängligheten och robustheten på tjänsteplattformar.

MSB

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, är en statlig myndighet. MSB har ansvar för att stödja samhällets beredskap för olyckor, kriser och civilt försvar. Arbetet sker tillsammans med kommuner, regioner, myndigheter och organisationer.

Kontakta MSB:

Tel. vxl: 0771-240 240
E-post: registrator@msb.se
www.msb.se

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

– Men i takt med att det nu rivs, koppartråd för koppartråd, har vi behövt titta på en annan lösning. Vårt första alternativ var en nödknapp, men att inte få direkt återkoppling är inte optimalt. I en stressad situation kanske den nödställde till och med lämnar platsen.

Pålitlighet

En viktig lärdom från de senaste årens stora skogsbränder i Sverige är sårbarheten i kommunikationssystemen. Ett långvarigt elavbrott innebär att mobiltelefonerna slutar fungera. Mobiloperatörernas basstationer är visserligen försedda med batterier för att nätet ska fortsätta fungera om elförsörjningen bryts, men dessa batterier tar slut vid längre elavbrott.

Rakelnätet har generellt bättre reservkraft och en robustare infrastruktur än de publika mobilnäten och klarar därför kraftbortfall och andra störningar på ett bättre sätt. Det, i kombination

med egen research och test av olika alternativ, fick Medelpads Räddningstjänstförbund att välja Rakelbaserade nödtelefoner.

– Vi använder redan Rakel dagligen mot SOS Alarm och i kommunikationen mellan våra bilar och vet av egen erfarenhet att det är ett driftsäkert system, säger Sven Åkerlund.

Pålitligheten ser han som en av de stora fördelarna med Rakel.

– När det är viktigt att snabbt få ut eller inhämta information är Rakel ett ypperligt system som är lätt att använda. Inte minst för oss blåljusorganisationer är Rakel viktigt för samverkan vid olyckor och olika typer av kriser.

Ökad trygghet

De nya nödtelefonerna ute på deltidsstationerna är väderskyddade och har batteribackup som klarar två dygn. Vid händelser som till exempel strömavbrott eller störningar i mobiltelefontrafiken kommer allmänheten att informeras via

radio och kriskanaler om var de kan hitta närmaste nödtelefon.

– När all telefontrafik ligger nere kan medborgare söka upp sin deltidsstation där nödtelefonen är utmärkt med en lysande röd lampa. Därmed är telefonen lätt att hitta även när det är beckmörkt ute. Den är även mycket enkel att använda, det är bara att lyfta luren så kommer man direkt till SOS Alarm. Jag tror att bara vetskapen om att möjligheten finns kan öka tryggheten hos de boende i närområdet, säger Sven Åkerlund.

Trots att tjänsten är relativt ny har den redan väckt stort intresse, både hos andra räddningstjänster och bland kommuner.

– Kommunens krisberedskapssamordnare i länet har följt vårt arbete med stort intresse. Jag tror att vi på sikt kommer att få se fler nödtelefoner i samhället, inte minst på trygghetspunkter och andra strategiska platser, avslutar Sven Åkerlund.

Digitalt nytänkande i Karlskrona

Digitalisering i framkant – det är ett av redskapen som Karlskrona använder för att möta framtidsutmaningarna. Arbetet uppmärksammas, och kommunen är en av fem finalister till Sveriges digitaliseringskommun.

– Det är väldigt roligt att nomineras, och det är ett kvitto på att vi är på rätt väg. För oss är förändringsarbete väsentligt och digitalisering är en viktig del av det. Vi ser det som en möjlighet, inte som ett självändamål, säger kommundirektör Carl-Martin Lanér.

Det grundläggande syftet med digitaliseringen är att öka kvaliteten på

kommunens välfärdstjänster och skapa optimala förutsättningar för demokrati, delaktighet och insyn. Ett bra företagsklimat är också centralt.

– Fokus är att leverera bra service. Det ska bli enklare för alla och en bättre och effektivare verksamhet för våra medborgare och företag, fortsätter han.

Strategiskt arbete

En central digitaliseringsenhet i kommunen arbetar strategiskt med att utveckla processerna. Det sker genom att förstå och förutse behov genom bland annat nulägesanalyser och därefter skapa nya tjänster och införa dessa på ett strukturerat sätt.

– Vi har arbetat med de här frågorna strategiskt och kommunövergripande i många år och har en verksamhet med hög IT-kompetens och förändringsvana. Det ger resultat, säger Fredrik Sjölin, utvecklingschef IT.

Många projekt

Digitaliseringsarbetet består av flera projekt. Några uppmärksammade exempel är Serverat, ett nationellt projekt, där Karlskrona varit drivande, för att skapa enklare och snabbare hantering av tillstånd för krögare. Kommunen är också en av krafterna bakom projektet Får jag lov, för att tillsammans med Boverket underlätta bygglovsförfarande, och var tidigare drivande inom LEDA, som är ett program för smartare välfärdstjänster inom skola och e-hälsa. BarnSam är en framgångsrik digital samtalsmetod som Karlskrona utvecklat för uppföljning av barn och unga på HVB-hem.

Dessutom arbetar kommunen tillsammans med forskningsinstitutet RISE med att skapa arkitektur och datamodeller inom området Internet of Things (IoT).

Att med hjälp av drönare uppdatera översiktsplaner och skapa tredimensionella modeller för byggprojekt är ett annat exempel på digitalt nytänkande.

Carl-Martin Lanér, kommundirektör och Fredrik Sjölin, utvecklingschef IT.

– Vi har redan ett dynamiskt näringsliv med ett spännande IT-kuster, berättar Carl-Martin Lanér.

– Genom att ligga i framkant digitalt blir Karlskrona ännu mer attraktivt och kan locka nya företag och kompetens till kommunen. Vi vill också samarbeta med andra kommuner och bidra med nya, smarta lösningar. Det finns ett stort intresse för vårt arbete och det är jättekul.

i

Det är andra gången i rad som Karlskrona är finalist till Sveriges digitaliseringskommun, som är den kommun som har lyckats bäst med att använda digitaliseringens möjligheter för att utveckla verksamheterna, demokratin och kommunen som helhet. Bakom utmärkelsen står SKL, Myndigheten för digital förvaltning, Infrastrukturdepartementet, Vinnova, IT&Telekomföretagen, PwC, Telia och Kvalitetsmässan. Vinnaren utses på Kvalitetsmässan i november.

www.karlskrona.se

Umeå kommuns digitaliseringsresa baseras på ett gediget grundfundament

Umeå kommuns omfattande och djupgående digitala transformation genomförs med utgångspunkt att det är medarbetarna som är nyckeln till förändring och att det handlar om en långsiktig förändringsprocess. Det strategiska arbetet har gett resultat, Umeå är en av fem finalister till utmärkelsen Årets digitaliseringskommun 2019.

– Nomineringen sporrar oss i vårt fortsatta digitaliseringsarbete och bekräftar att vi befinner oss på rätt väg, säger

Johan Gammelgård, direktör Administration och Innovation i Umeå kommun.

Digital kompetens

Umeå är en expansiv kommun vars mål är att vara 200 000 invånare år 2050. Kommunen har under några år jobbat målmedvetet med ett tydligt fokus på att skapa bra förutsättningar för en digital transformation. Hörnstenar i förändringsarbetet är digital kompetens, förändringsledning och en starkt innovationsförmåga. Det handlar om att introducera och implementera en digital kultur som genomsyrar samtliga verksamheter i hela kommunen.

– Sommaren 2019 antog kommunfullmäktige det övergripande målet Digitalt först. Kommunen ska ta tillvara digitaliseringens möjligheter för att klara kompetensförsörjningen, förbättra

arbetsmiljön och öka medborgarnytan, säger Thomas Molén, CDO i Umeå kommun.

För att säkerställa att de utvecklingsprojekt och satsningar som ger mest nytta prioriteras, arbetar kommunen också med ett specifikt uppdrag kring prioritering, beslut, finansiering och effekthemtagning.

– Genom att effektivisera på rätt ställen frigör vi utrymme för utveckling och innovation. På så sätt kan Umeå som plats bli ännu mera attraktiv för både våra invånare och näringslivet, säger Johan Gammelgård.

Grundarbetet lönar sig längre fram

Just det faktum att Umeå kommun lagt mycket energi på att bygga en gedigen grundstruktur för sitt digitaliseringsarbete betraktar han som en framgångsfaktor. Under hösten drar även en webbaserad digitaliseringsutbildning för samtliga kommunens medarbetare igång.

– Vi vill stärka medarbetarnas kompetens kring vilken nytta digitaliseringen kan bidra med. Det skapar bra förutsättningar när vi sedan utvecklar

i

Umeå är norra Sveriges största stad och en av Sveriges snabbast växande platser. Umeå har under de senaste 50 åren mer än fördubblat sin befolkning, och är i dag Sveriges 11:e största stad med över 128 000 invånare.

Umeå är norra Sveriges ledande industriort med stora världsledande exportföretag och en stor och växande tjänstesektor med spjutspetsföretag inom IT och bioteknik.

www.umea.se

framtidens digitala tjänster som hjälper oss att leverera en högkvalitativ välfärd även framöver. Vi är övertygade om att vårt grundarbete kommer att löna sig längre fram i digitaliseringsresan, säger Johan Gammelgård.

Thomas Molén, CDO och Johan Gammelgård, direktör Administration och Innovation i Umeå kommun.

Digitalisering med robotar ger ökad effektivitet och tillgänglighet

Transaktionsintensiva, monotona arbeten är som gjorda för att ersättas av en robot, det är sannolikt ingen som skulle sakna att sitta och registrera fakturor, konstaterar Pär Hedin, ansvarig för området digitala medarbetare hos PS Provider.

Med rätt kompetens och erfarenhet går det att utveckla effektiva processer för automation med hjälp av Robot Process Automation, RPA – i dagligt tal kallat digitala medarbetare.

– RPA kan göra allt som en mänsklig medarbetare kan göra i ett system, förutsatt att den digitala input som krävs finns tillgänglig, till exempel i ett affärssystem, tabell, databas, på en skärm, i excel, och liknande. Man måste även beskriva de undantag och avvikelser som kan tänkas dyka upp, och utmaningen är just att lära roboten att hantera avvikelser och att förstå att den inte har tillräckligt med information för att genomföra en transaktion, säger Pär Hedin.

Lång erfarenhet från kommuner och offentliga organisationer

PS Provider har arbetat med att effektivisera processer sedan 90-talet och är idag en av Nordens absolut ledande leverantörer av digitala medarbetare till storföretag, kommuner, myndigheter och offentliga organisationer. En stor del av framgången kan tillskrivas en djup och bred erfarenhet inom processutveckling och affärssystem. Det handlar också om en robust, objektbaserad metodik som ger snabb och kvalitetssäker utveckling samt enkel och resurseffektiv förvaltning.

– Tillsammans med våra kunder gör vi en analys av befintliga processer och hur väl de passar att robotisera. Hur mycket tid kan frigöras, vad innebär det för besparing och vilka andra mervärden kan detta tillföra. Roboten är tillgänglig 24 timmar om dygnet, sju dagar i veckan och den gör inte fel så länge man tränat den att göra rätt.

För verksamheter som inför digitala medarbetare innebär förändringen en kraftigt ökad tillgänglighet, kortare ledtider, höjd säkerhet och en väsentligt förbättrad kostnadseffektivitet. Allt inom ramen för befintliga system och applikationer genom att roboten tar informationen från de skärmbilder och gränssnitt som redan finns.

– Genom att effektivisera och säkerställa administrativa stödprocesser så kan de mänskliga medarbetarna foku-

Pär Hedin, ansvarig för området digitala medarbetare hos PS Provider.

sera på mer värdeskapande arbete. Digitala medarbetare är också en skalbar lösning som kan komma på plats väldigt snabbt jämfört med att automatisera en process på traditionell väg.

Hjälp med träning

Parallellt med att träna robotarna på processerna så utbildar PS Provider kundens medarbetare i konsten att träna robotar.

– När kunskapen väl finns i den egna organisationen så blir stegen allt kor-

rtare från tanken att det här borde roboten kunna utföra till att få den att genomföra just den arbetsuppgiften.

Ytterligare en utveckling på stark frammarsch är chatbotar och virtuella assistenter.

– Tidigare fanns det chatbotar som i princip bara svarade som en FAQ, idag så kan man hålla en mer naturlig dialog med boten. Den kommer ihåg kontext, om jag till exempel har sagt att jag bor i Halmstad så kommer den inte senare att fråga om adress utan bara vilken

gata det är jag bor på. De mer avancerade kognitiva agenterna kan känna av kundens humör och anpassa sina svar utifrån kundens sinnesstämning.

Hur ser ni på utvecklingen framåt?

– Utvecklingen av självlärande robotar innebär att ju mer avancerad AI desto mer kan den också lära sig. RPA kommer att få kognitiva funktionaliteter vilket gör att den typen av robot på egen hand kommer att förstå vad som kan automatiseras och därmed också kunna föreslå lämpliga processer att automatisera. Den kommer också att kunna göra ett utkast till hur automationen ska se ut, sen krävs det bara att en människa går in och godkänner den. Det här ligger sannolikt inte mer än något år fram i tiden.

– Med AI kommer det att finnas en helt annan kraft och dynamik i processen. Det är inte otänkbart att där roboten idag gör monotona, rutinmässiga uppgifter så kommer den i morgon att kunna hantera mer avancerade analyser.

Stor potential inom offentlig sektor

Där roboten, RPA, utför saker i systemet så sköter chatboten dialogen i gränssnittet, den gör ingenting i de bakomliggande systemen. Men man kan redan idag koppla samman dem.

– Det finns en stor potential för den här tekniken inom bland annat offentlig verksamhet. Kommuner kan dela på chatbotar, där de kan ta hand om till exempel frågor om bygglov. Svaren kring dessa är till 90 procent samma oavsett ort, genom att bygga upp bibliotek med de 100 vanligaste frågorna så kan man effektivisera arbetet med att besvara dem. Tekniken ger ökad effektivitet och bättre lönsamhet men det är minst lika viktigt att uppmärksamma högre processkvalitet, ökad tillgänglighet och säkerhet, avslutar Pär Hedin.

PSP grundades på 90-talet av fyra seniorkonsulter från PwC och tre riskkapitalkonsortier. Utifrån djup erfarenhet och kunskap om processutveckling, affärssystem (ERP) och Business Process Outsourcing (BPO) skapades vår kraftfulla RPA-lösning. PSP är idag en av Nordens ledande leverantörer av digitala medarbetare till storföretag och offentliga organisationer.

psprovider.se

PS PROVIDER

Malung-Sälen utsedd till Årets Raket

Tydlighet, snabbhet och tillgänglighet är grundbulten i Malung-Sälens näringslivsfilosofi. Detta är ett framgångsrecept. Kommunen utsågs nyligen till Årets Raket i Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimat i Sveriges kommuner. På bara ett år har kommunen klättrat 158 placeringar.

– Det är naturligtvis väldigt roligt och ett kvitto på att vi gör rätt saker. Vi har arbetat oerhört hårt och målmedvetet under de senaste två åren och det har gett resultat, säger Hans Unander (S), kommunalråd och kommunstyrelsens ordförande i Malung-Sälen.

För ett par år sedan tvingades kommunen klubbade igenom ett omfattande sparpaket. Bland det första man gjorde var att lägga ned hela näringslivsenheten. Det var ett beslut som blev starkt ifrågasatt. Men syftet var inte att nedprioritera näringslivsfrågorna, utan tvärtom.

– Vi ville lägga dessa frågor på högsta nivå. Nu är det kommunchefen och kommunalråden som hanterar detta och det skickar en viktig signal till näringslivet. Tack vare det här upplägget skapar vi ett nära, personligt samarbete mellan kommunledningen och näringslivet och det har visat sig väldigt framgångsrikt. Våra företagare har lätt att ta kontakt med oss och de får snabba svar på sina frågor. Det här tillvägagångssättet skapar starka relationer mellan kommunen och företagarna, säger Hans Unander.

Stark tillväxt

Näringslivet i Malung-Sälen är varierat. Idag finns inte mycket kvar av Malungs tidigare så framgångsrika skinnindustri, men ett flertal andra industrier verkar inom kommunen. Den stora tillväxten står turismen för och idag växer besöksnäringen närmast explosionsartat. Med den nya internationella flygplatsen i Sälen, som invigs i december, väntas

Hans Unander (S), kommunalråd och kommunstyrelsens ordförande i Malung-Sälen.
Foto: Timea Hedlund

tillväxten öka ytterligare. Totalt satsas närmare fem miljarder kronor inom turistbranschen under den närmaste tioårsperioden, med bland annat nya pistområden och liftanläggningar och flera nya hotell.

– Antalet invånare i Sälen är drygt tvåtusen, men under högsäsong har vi

lika många människor som Västerås. Det är viktigt att det offentliga hänger med i utvecklingen med service och infrastruktur. Bland annat kommer vi nu att få ett tillskott på tio, tolv poliser, säger Hans Unander.

Kommunen samarbetar nära med industrin för att förebygga att den ökande

turistströmmen orsakar trafikproblem. Exempelvis har man återupprättat järnvägsförbindelserna till Malungfors, så att så mycket som möjligt av godstrafiken kan gå på räls istället för på vägnätet.

Hand i hand med tillväxten i besöksnäringen växer även handeln. Nya livsmedelsbutiker etableras och nyligen invigdes två stora varuhus inom bygg och detaljhandel.

– Det blev en succé, med ett väldigt stort antal kunder. Vårt kundunderlag är betydligt större än kommunen och kunder reser hit från flera närliggande kommuner och Norge. Vi ser gärna att fler handlare etablerar sig här, säger Hans Unander.

Kompetensförsörjning

Den snabba tillväxten i Malung-Sälen skapar också utmaningar.

– Kompetensförsörjning och bostäder är två av våra stora framtidsutmaningar och något som vi arbetar mycket aktivt med. Vi samarbetar med regionen och näringslivet för att lösa kompetensbristen och försöker att gemensamt hitta lösningar för familjer som vill flytta hit. Dessutom för vi en dialog med Högskolan Dalarna om distansutbildning för att skapa möjligheter till kompetensutveckling i kommunen, berättar Hans Unander.

Kommunen för också en aktiv bostadspolitik och avsätter mark för såväl nya enfamiljshus som bostadsrätter och hyresrätter.

– Vi har väldigt många nya detaljplaner och det finns en stor vilja att investera i byggande, säger Hans Unander.

Han är själv född och uppvuxen i Malung och berättar att han under årens lopp har sett både uppgång och nedgång i kommunen. Nu är en spännande tid.

– Det var några tuffa år när kommunen förlorade viktiga industrier. Men det har vänt och idag är Malung-Sälen en riktig tillväxtkommun. Det är fantastiskt att få vara med om detta och se hur nya jobb och möjligheter skapas. Här finns en samarbetsanda och ett fokus på näringslivet alldeles oavsett partifärg och vi löser problem enkelt, smidigt och snabbt.

Malung-Sälens kommun är Dalarnas mest företagsamma kommun och belönades nyligen med utmärkelsen Årets Raket. Destination Sälenfjällen upplever stark tillväxt och är norra Europas största alpina skidområde och Nordens största turistområde med cirka två miljoner gästnätter per år och en årlig omsättning på cirka

2,5 miljarder kronor. Industriellt har kommunen traditionellt dominerats av sport-, skinn-, trävaruindustri och skogsbruk. Idag ökar företag inom branscherna byggindustri, handel och transport samt privata, personliga och kulturella tjänster.
www.malung-salen.se

Malung-Sälens kommun

Säkrar patienternas läkemedelsintag

Genom en beprövad teknik hjälper en robot patienterna att självständigt ta sina mediciner i tid, tekniken sparar tid och resurser inom vårdomsorgen.

Det är Evondos läkemedelsrobot som testats färdigt med mycket goda resultat och som nu rullas ut i full skala i många kommuner i Norden.

– Erfarenheterna visar att med roboten tar över 99 procent av patienterna sina mediciner i tid, vilket ökar deras välmående och besparar dem problem som kommer av felaktigt intagna mediciner, berättar Clarence Jacobson, VD på Evondos.

I Norden används roboten redan i över 150 kommuner och mer än 3 miljoner medicindoser har levererats via läkemedelsrobotarna.

– I Sverige är det hittills cirka 35 kommuner som testat eller tagit in den i full verksamhet. Bland de kommuner där tekniken redan är en integrerad del av verksamheten finns Hammarö, Umeå, Karlstad och Alvesta.

Själva roboten, som står på plats ute hos patienterna, är en del av en tjänst som inkluderar hyra av roboten, utbildning i användningen för hemsjukvårdens personal, driftövervakning, support och även hjälp med det förändringsarbete som införandet av den typen av digital tjänst innebär.

Rätt medicin i rätt tid till rätt patient

Roboten kombinerar flera olika funktioner som säkrar både vilken medicin

Clarence Jacobson, VD på Evondos.

Roboten, som står på plats ute hos patienterna, kombinerar flera olika funktioner som säkrar både vilken medicin som patienterna tar och att de tar den vid rätt tid.

som patienterna tar och att de tar den vid rätt tid.

Sedan 1990-talet finns tekniker som ApoDos där en patients läkemedel doseras i påsar, en påse för varje medicineringsintag. Sådana påsar laddas i roboten som också läser av via en streckkod att det är rätt doseringspåsar för just den patient som roboten står hemma hos.

– Roboten, som är stor som en kaffebryggare, registreras på en enskild patient och står hemma hos patienten. När det är tid att ta medicinen så säger roboten till och när patienten trycker på en knapp på roboten så matas en doseringspåse med förberedd medicin ut. Om patienten inte tar medicinen i tid larmas till vårdpersonal så de kan kontrollera vad som hänt.

Om patienten inte tar medicinen så placeras den doseringspåsen i ett låst fack för att undvika att patienten vid ett senare tillfälle tar dubbel dos.

Ökad frihet för patienterna

Enligt undersökningar så uppskattar också patienterna den självständigheten som roboten ger.

– Nu kan de själva bestämma över sin tid och behöver inte sitta hemma och passa när vårdpersonalen kommer

för att ge dem medicinen, vilket tidigare skedde 3–4 gånger per dag. Nu kan de planera sin dag efter sitt eget schema och inte efter personalens.

Dessutom kunde det tidigare vara så att vårdpersonalen hade så många att dela ut kvällsmedicinen till att många fick ta sina sömntabletter tidigt på kvällen och därför fick gå och lägga sig betydligt tidigare än de skulle önska.

– Med roboten bestämmer de själva när de lägger sig, vilket ger en stor frihetskänsla.

Löser de demografiska utmaningarna

Mätningar visar att med medicinroboten hemma hos patienten så blir vårdpersonalens besök hos varje patient färre men längre, ofta ett besök istället för tre. Det innebär omsorgstid med mer kvalitet där de har tid att i lugn och ro prata med patienterna istället för att skynda vidare till nästa patient på medicineringssturen.

Att det blir färre besök sparar även både resurser och tid för vårdpersonalen.

– Ett av de mer extrema exemplen såg jag vid ett besök hos en vårdgivare ute i landet. En av patienterna bodde 1 timmes bilfärd från vårdcentralen och behövde få medicin fyra gånger per dag. Det innebar 8 timmars resväg per dag.

Med roboten kan restiden begränsas till 2 timmar per dag, vilket sparar både resurser och miljön.

Den nya tekniken kan därigenom bidra stort till att i framtiden minska de problem som följer av att befolkningen blir allt äldre och fler kommer att behöva hemsjukvård.

– Det känns mycket bra att kunna bidra till att lösa de utmaningarna framöver. Men det viktigaste med roboten är ändå att säkerställa att patienter tar rätt mediciner i tid, och att det är ett helt driftsäkert och uppkopplat system som bidrar både till patienternas självständighet och säkerhet, avslutar Clarence Jacobson.

Evondos, som grundades 2007, har sitt huvudkontor i Salo, Finland, där även utveckling och tillverkningen av läkemedelsroboten finns. De är drygt 70 anställda runt om i Norden.

www.evondos.se

evondos®

Sobona utvecklar framtidens hållbara arbetsgivare

Hållbar utveckling är inte ett abstrakt framtidsmål för de kommunala företagen. Här skapas det hållbara samhället varje dag, i stort som smått.

– Det är hos våra medlemmar som det händer. Här pågår ett medvetet, fokuserat och positivt arbete, ofta i det tysta, säger Per Nordenstam, VD för Sobona.

Sedan de kommunala företagens arbetsgivarorganisation Sobona bildades för drygt ett år sedan har en viktig uppgift varit att synliggöra medlemsföretagens centrala roll i att skapa det goda och hållbara samhället.

– Det som utmärker de kommunala företagen är att de förenar samhällsnytta med affärsmässighet där långsiktighet, hållbarhet och effektiv användning av resurser går före kortsiktig vinstmaximering. Vi kallar det för affärsmässig samhällsnytta, säger Per Nordenstam.

Nyligen släpptes rapporten Samhällsbygge 2030, som tar avstamp i Agenda 2030 och beskriver hur de kommunala företagen arbetar med hållbar utveckling, miljömässigt, socialt och ekonomiskt. Rapporten belyser deras viktiga roll, men är också tänkt som en levande kunskapsbank och ett forum för dialog. Den bygger bland annat på omfattande omvärldsanalys, intervjuer med ett stort antal medlemsföretag och invånare.

– Rapporten visar att arbetet med hållbar utveckling är integrerat i varje del av de kommunala företagens verksamhet. Det är ingen sidoverksamhet eller abstrakt målsättning, utan utgör kärnan i vad de gör, berättar Anna Lirén, utvecklingsstrateg på Sobona.

Framgångsfaktorer

Arbetet med hållbar utveckling i de kommunala företagen spänner över ett brett fält. Det handlar om allt från källsortering och omställning till förnybara energikällor, mångfalds- och jämställdhetsarbete, etisk kapitalplacering och hållbara upphandlingar. Samhällsbygge 2030 tar också upp utmaningar som hur de kommunala företagen bäst jobbar på lång sikt. Den beskriver även framgångsfaktorer som kan tjäna som goda exempel och inspiration.

– Vi ser tydligt att långsiktighet och engagemang hos ägare och ledning är viktiga framgångsfaktorer, liksom medvetna och medskapande medarbetare och dessa ambitioner måste också göras konkreta och integreras i vardagen. Kompetenshöjande insatser för personalen är betydelsefulla eftersom engagerade och kunniga medarbetare skapar en bra grund för dialog om de här frågorna mellan exempelvis arbetsmarknadens parter, säger Anna Lirén.

Rapporten kommer nu att lyftas i en rad olika sammanhang för att sprida kunskap om det viktiga arbete som de kommunala företagen gör för hållbar utveckling. Bland annat uppmärksammas den under Kvalitetsmässan i november och vid ledarskapsdagar och seminarier.

Per Nordenstam,
VD för Sobona.
Foto: Henric Forsell

De kommunala företagens verksamhet utgör på många sätt själva stommen i samhällsbygget. Därför får deras arbete med hållbar utveckling både omedelbara och långsiktiga effekter på hela samhället.

– Vår vision är ett hållbart samhälle präglad av utveckling och tillit. Rapporten bekräftar att våra medlemmars verksamhet verkligen fungerar i linje med det. Många jobbar mot målen i Agenda 2030 och det finns ett oerhört engagemang. Detta stärker tilliten i hela samhället, säger Anna Lirén.

Verkar i det tysta

Trots att de kommunala företagen har ett så tydligt fokus på hållbar utveckling är detta ganska okänt för allmänheten.

– Många företag pratar hållbarhet, men ibland ligger det inte så mycket substans bakom de stora orden. Med våra företag är det tvärtom, de gör så enormt mycket, men lyfter säl-

lan eller aldrig fram det, säger VD Per Nordenstam och berättar om kommunala energibolag som är helt fossilfria och kollektivtrafik som kör uteslutande på fossilfritt bränsle.

Ett centralt uppdrag för Sobona är att säkerställa kompetensförsörjningen i de kommunala företagen. Undersökningar visar att ungdomar vill ha meningsfulla arbeten där de gör samhällsnytta och verkar för en hållbar framtid. Våra medlemmar erbjuder just den typen av arbetsuppgifter, framhåller Per Nordenstam.

– Våra medlemmar träffar mitt i prick. Samhällsbygge 2030 blir ett viktigt redskap för att med fakta synliggöra allt det goda som sker. Vi lever i en omvälvande tid, där mörka bilder och reella problem präglar vår syn på framtiden. Vår rapport visar att mycket faktiskt ändå går åt rätt håll och att det sker mitt i vardagen, både konkret här och nu och långsiktigt.

i

Sobona är de kommunala företagens arbetsgivarorganisation. Den tecknar kollektivavtal, stödjer medlemmarna i arbetsgivarfrågor och opinionsbildar för att stärka de kommunala företagen. Sobona bidrar till att medlemmarna blir mer attraktiva arbetsgivare och får de bästa förutsättningarna för att skapa affärsmässig samhällsnytta. Med arbetsgivarfrågorna på plats kan våra medlemmar fokusera på sitt uppdrag: Att agera långsiktigt och se till att kommunernas och regionernas resurser används effektivt. Sobonas vision är ett hållbart samhälle präglad av utveckling och tillit.

Sobona har cirka 1 100 medlemmar med cirka 100 000 medarbetare inom 12 branscher.

www.sobona.se

Läs rapporten Samhällsbygge 2030 här: www.samhallsbygge2030.se

sobona
Kommunala företagens
arbetsgivarorganisation

Anna Lirén, utvecklingsstrateg på Sobona.
Foto: Henric Forsell

Lantmäteriet i täten för digital samhällsbyggnadsprocess

Lantmäteriet har regeringens uppdrag att verka för en digital samhällsbyggnadsprocess. Siktet är inställt på att genom kortare ledtider och lägre kostnader öka bostadsbyggandet. –I första steget ska all geo-data bli digitalt tillgänglig för alla, säger uppdragsledare Malin Klintborg.

Nationell tillgång till standardiserad information är grunden för både digitaliseringen och för en smartare samhällsbyggnadsprocess. Planen är att en nationell plattform för tillgängliggörande av geodata ska finnas på plats från 2021, därefter ska den fyllas med standardiserade informationsmängder som tillgängliggörs via maskin-maskingränssnitt. De två första informationsmängderna är digitala detaljplaner och utökad byggnadsinformation. Boverket har fått en föreskriftsrätt för detaljplaner som syftar till att alla nya detaljplaner ska göras digitala. Den rätten är tänkt att gälla från 2022 och från och med då ska nya digitala detaljplaner nationellt tillgängliggöras i plattformen, under förutsättning att regeringen fattar de beslut som krävs.

–Idag finns det inget lagrum som stödjer att vi delar information på det sätt vi behöver. Det finns även ekonomiska hinder. De förslag till lösningar som Lantmäteriet lagt fram i sin slutrapport från regeringsuppdraget att verka för en smartare samhällsbyggnadsprocess kommer inte bara att påverka Lantmäteriet, utan också alla kommuner, samt övriga geodataproducerande myndigheter.

Ett grundläggande behov för att få maximal effekt av digitaliseringen är att gå ifrån att sälja information till att göra den till öppna data, förklarar Malin Klintborg.

En ny version av psi-direktivet finns beslutad vilket kan komma att få en stor betydelse för detta. Lantmäteriet har även regeringsuppdraget att identifiera vilka datamängder som borde klassas som värdefulla data i EU-direktivet om öppna data.

–De båda regeringsuppdragen har samma fokus, alltså att offentlig information i så stor utsträckning som möjligt riktas till marknaden och andra offentliga aktörer, både på europeisk

Malin Klintborg och Anna Svedlund, uppdragsledare på Lantmäteriet.

Foto: Pernilla Wahlman

och nationell nivå, säger Anna Svedlund, uppdragsledare.

Den teknik som krävs för att skapa en nationell plattform finns redan, men det ligger en utmaning i att olika myndigheter har olika tekniska lösningar i sina system.

Lantmäteriet deltar som en av flera myndigheter i regeringsuppdrag tillsammans med DIGG, Myndigheten för digital förvaltning, där målet är att utveckla en gemensam nationell plattform för informationsutbyte inom och med offentlig sektor.

Flera fördelar

En digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen ger en rad olika fördelar.

–Bara genom att få digital tillgång till den information som behövs, data som redan finns idag, rör det sig om besparingar på mellan 22 och 42 miljarder kronor årligen.

Andra uppenbara fördelar är högre säkerhet och bättre rättssäkerhet.

–Om vi får till digitaliseringen på rätt sätt, kan peka ut källan och har nödvändig informationssäkerhetsklassning hos alla, ökar säkerheten eftersom

det säkerställs att beslut fattas på rätt underlag och inte på kopior.

Den stora vinsten med samordning och tillgängliggörande av data på nationell nivå är möjligheten att nyttja digitaliseringens fulla potential.

–All digitalisering bygger på att det finns tillgång till information. Om inte det grundkravet är uppfyllt går det inte heller att nå automatisering, konstaterar Malin Klintborg.

Tidplan

År 2021 beräknas alltså digitala detaljplaner, den första informationsmängden som ska tillgängliggöras, vara på plats. För det krävs att Lantmäteriet får juridiskt mandat och ekonomiska medel. Senast vid årsskiftet hoppas myndigheten ha fått ett positivt besked om att kunna gå vidare med arbetet.

–Vi arbetar redan tillsammans med många andra aktörer med informations-specifikationerna för digitala detaljplaner och utökad byggnadsinformation och testar dessa praktiskt genom hela processen. Tanken är att vi ska lägga till fler informationsmängder allt eftersom

regeringen ger oss uppdrag och medel. En digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen kommer inte att ske som en Big Bang utan vi måste hela tiden flytta fram positionerna, fastslår Malin Klintborg.

Lantmäteriet har av regeringen fått uppdrag att verka för en digital samhällsbyggnadsprocess. Målet är en enhetlig och effektiv samhällsbyggnadsprocess som är till nytta för enskilda, företag, kommuner, statliga myndigheter och andra aktörer. I arbetet med att genomföra regeringsuppdragen och bygga upp en digital infrastruktur för geodata har Lantmäteriet en nära samverkan med bland annat organisationerna i Geodatarådet.

Lantmäteriet
Tel: 0771-63 63 63
E-post: kundcenter@lm.se
www.lantmateriet.se

LANTMÄTERIET

Samverkan – viktig del av Hallstahammars framgångsrecept

Hallstahammar har Västmanlands bästa företagsklimat. Det visar statistik från Svenskt Näringslivs årliga ranking. Bakom framgångarna finns en stark politisk vilja i kombination med gränsöverskridande samverkan och målmedveten satsning på att bli just en företagervänlig kommun.

Hallstahammar ligger numera på 63 plats i Svenskt Näringslivs ranking av Sveriges mest företagervänliga kommuner. En förbättring med 29 steg jämfört med förra årets placering.

Catarina Petterson (S) kommunstyrelsens ordförande, är förstås glad över utvecklingen.

– Redan 2007 tog vi fram en vision med tydliga mål för Hallstahammars kommun. Ett av dem var att sträva efter ett riktigt bra företagsklimat.

Under de tolv år som gått har det hänt en hel del. Idag låter Hallstahammar tala om sig för att vara en kommun där det händer mycket på näringslivssidan och som det är lätt att komma till tals med i olika frågor.

– Vi har arbetat hårt för att underlätta de olika stegen i etableringsprocessen. Den som vill driva verksamhet i Hallstahammar ska kunna komma igång så snabbt och lätt som lagar och förordningar tillåter, säger Carin Becker Åström, kommunchef.

Samverkan över organisationsgränser är en viktig nyckelfaktor i det arbetet.

– Vår främsta uppgift på näringslivsenheten är att skapa bästa möjliga

Mikael Metzmaa, ordförande i Hallstahammar Promotion, Catarina Petterson, kommunstyrelsens ordförande, Carin Becker Åström, kommunchef och Madeleine Ahlqvist, näringslivschef i Hallstahammars kommun.

förutsättningar för våra företagare i kommunen och att hitta synergieffekter ihop med andra, säger Madeleine Ahlqvist, näringslivschef.

Aktiviteter

Kommunens näringslivsenhet och Hallstahammar Promotion, kommunens näringslivsråd, bjuder in till gemensamma företagsfrukostar och anordnar Guldyror där duktiga företagare uppmärksammas. Näringslivsdagar med olika teman är andra återkommande evenemang. Listan över aktiviteter kan göras lång, den röda tråden är att tjänstemän, politiker och företagare förenas i en gemensam vilja av samverkan kring näringslivsfrågor.

– Det finns en samfällid uppfattning om att dialog och samverkan leder långt. Här sätter man sig ner och pratar om saker i syfte att försöka lösa de utmaningar som finns, säger Mikael Metzmaa, ordförande i Hallstahammar Promotion.

Dialog

Dialog, mötesplatser och kommunikation är viktiga ledstjärnor i arbetet med att skapa ett bra företagarklimat i kommunen. Detta gäller även

internt. Verksamheten har bland annat genomgått Förenkla – helt enkelt, en utbildning för kommuner som vill förbättra sina företagskontakter med fokus på tillgänglighet och god service.

– Sedan går det inte att komma ifrån att det är myndighetsutövning som många arbetar med och då blir det negativa besked ibland, men informationen ska ges på ett sådant sätt att den som frågar ändå är nöjd med svaret, säger Carin Becker Åström.

Det interna förbättringsarbetet har bland annat resulterat i lotsmöten.

– Det är möten då alla kommunala förvaltningar som handlägger tillstånd finns med vid ett och samma tillfälle. Lotsmötena är mycket uppskattade och bidrar till att uppfylla kommunens mål om lättillgänglighet, berättar Madeleine Ahlqvist.

Vinnande koncept

Carin Becker Åström konstaterar att alla i kommunen tjänar på att företagare trivs och vill etablera sig i Hallstahammar.

– Vår vision är att Hallstahammar ska vara en riktigt bra kommun att leva, bo och verka i.

Ett blomstrande näringsliv är en viktig del av den strävan.

På frågan om vilken plats kommunen strävar efter på Svenskt Näringslivs ranking blir svaret att placeringen inte är det viktigaste.

– Det viktiga är hur det fungerar i praktiken och vad vi gör för att få det så bra som möjligt för alla. Vi är inte överens om allt, och vi får naturligtvis inte allt att fungera, men vi tar stadiiga steg framåt genom att det finns en unison vilja till att sitta ner vid samma bord och föra en öppen och enkel dialog om de utmaningar som dyker upp längs vägen, säger Mikael Metzmaa.

Catarina Pettersson tillägger att kommunens tydliga strategi och väl förankrade handlingsplan, som tagits fram i samverkan med Hallstahammar Promotion, är en viktig del av arbetet.

– Hallstahammar är en lagom stor kommun, men vi har inte hur stora resurser som helst. Därför måste vi fokusera och det nära samarbetet med andra aktörer har visat sig vara ett vinnande koncept för näringslivsfrågorna i vår kommun. Vi planerar för framtiden, har beredskap och hälsar gärna fler företag välkomna till Hallstahammar, en kommun med ett riktigt bra läge.

Hallstahammar är en lagom stor kommun med stora möjligheter där alla medborgare är en viktig del av någonting större. Samverkan, utveckling, kreativitet och nytänkande är viktiga delar av vår vision för framtiden.

Hallstahammars kommun
734 80 Hallstahammar
Tel: 0220-240 00

www.hallstahammar.se

**HALLSTAHAMMARS
KOMMUN**

Joliv – en bryggja mellan teknikens möjligheter och verksamhet

– För oss är digitalisering ett medel, inget mål. Den stora drivkraften är att människor som har behov av vård och omsorg ska få det på ett så bra och högkvalitativt sätt som möjligt. Vi vill vara en bryggja mellan teknik och verksamhet, säger Katarina Pihl, VD för Joliv.

Joliv grundades för 20 år sedan av två ambulansförare som såg potentialen i de handdatorer som precis började komma ut på marknaden.

– Deras tanke var att de med hjälp av den handburna datorn skulle kunna få förhandsinformation om patienterna de hade i uppdrag att hämta. Deras idé mynnade ut i IT-bolaget Joliv. Bolagets första kunder återfanns inom hemtjänsten där de ansvariga behövde hjälp med att få ihop logistiken.

– På den tiden fanns översikten över dagens besök och medarbetare på handskrivna kort som sedan fästes upp på en stor tavla, berättar Katarina Pihl.

Sedan dess har det hänt en hel del. Idag är Joliv ett tillväxtbolag inom IT-branschen som tillhandahåller digitala lösningar för omsorg, hemsjukvård,

primärvård och elevhälsovård och där systerbolaget Qurelia arbetar med kvalitetsuppföljning och tillsyn.

Katarina Pihl som varit VD för verksamheten sedan 2013 är utbildad socionom och har lång praktisk erfarenhet av arbete inom den sociala sektorn. En bakgrund som inte är helt vanlig bland ledare inom IT-sektorn.

– Halva vår arbetsstyrka har erfarenhet från arbete inom vård och omsorg. Här finns både sjuksköterskor, undersköterskor, ambulansförare och arbetsterapeuter. Den förankringen är extremt värdefull. Oftast består merparten av arbetsstyrkan i IT-bolag av tekniker vilket gör lösningarna väldigt teknikfokuserade. För oss är tekniken ett medel men inget mål i sig, vi fokuserar på nyttan, säger Katarina Pihl.

Smarta lösningar

I sitt tidigare yrkesliv arbetade hon bland annat på Länsstyrelsen med tillsyn över socialtjänst och privata verksamheter samt med tillståndsprövning. Områden som fortfarande ligger henne varmt om hjärtat.

– Min drivkraft är densamma nu som då. Jag arbetar på Joliv för att jag drivs av att vård och omsorg ska hålla en hög kvalitet. Det ska vara lätt att förstå vad uppdraget kräver av till exempel en undersköterska som arbetar inom hemtjänsten. Man ska inte behöva leta på

flera olika ställen utan det ska finnas inbyggda, färdiga processer att jobba efter. Och det är här som vårt arbete på Joliv kommer in i bilden.

För att klara den samhällsutmaning som innebär att färre händer ska ta hand om fler människor krävs smarta lösningar.

– Men att digitalisera handlar inte om att göra besluten eller de handskrivna korten på tavlan digitala, det är ingen digital transformation. För att klara utmaningen inom vård och omsorg måste vi tänka helt nytt och inte fortsätta jobba som vi gjorde för 30 år sedan, säger Katarina Pihl bestämt.

Krävs samverkan

Det som krävs nu, menar hon, är samverkan i alla led.

– Som IT-bolag vet vi vilken teknik som finns och vad som är görbart. Kommunen å sin sida vet vilka behov de äldre har. För att komma framåt måste vi ta oss an utmaningen tillsammans. Men av tradition är det kommunen som sköter sitt och leverantörer håller man ifrån sig eftersom man ofta har uppfattningen att dessa primärt styrs av vinstintresse och att de inte delar önskan att skapa bättre vård och omsorg. Vi har inte råd med detta synsätt utan måste kunna se fördelarna med att börja samverka på allvar. Det krävs krafttag från alla parter

Katarina Pihl,
VD för Joliv.
Foto: Linda Eliasson

för att klara detta paradigmskifte på ett bra sätt.

Om fem år hoppas hon att scenariot har ändrats till det bättre.

– Då måste vi ha hittat en samverkansmodell där leverantörer, kommuner och regioner har gemensamt tankesätt i den här frågan.

Joliv ser hon som en viktig och självklar del av den utvecklingen.

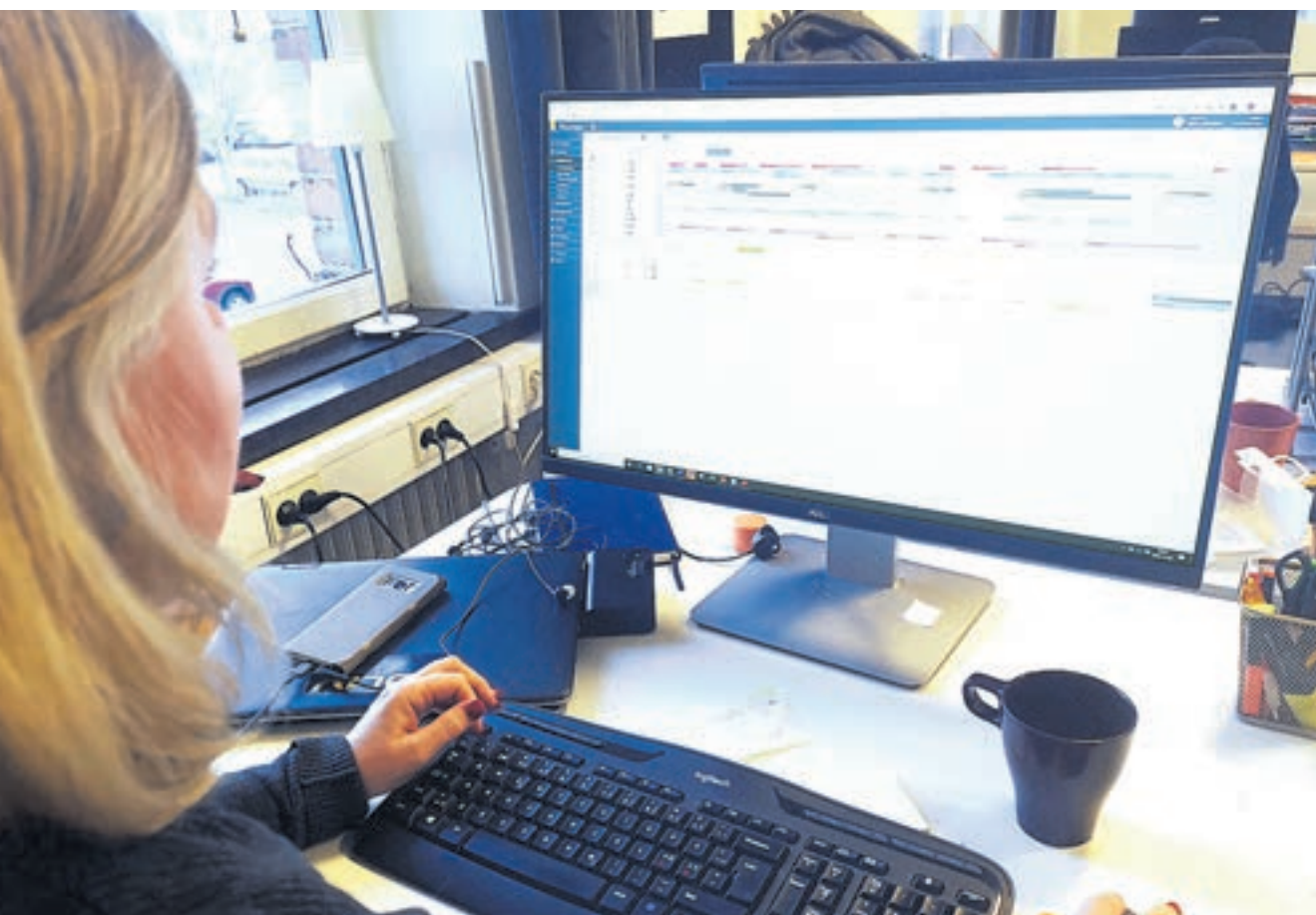
– Våra värderingar går som en röd tråd genom hela organisationen. Här gör vi skillnad genom teknik, där målet är en bättre vård och omsorg för alla som behöver den, fastslår Katarina Pihl.

Joliv arbetar med digitalisering inom vård och omsorg. Det ger oss chansen att arbeta nytänkande och att göra stor skillnad för många människor. Kombinationen av verksamhetskompetens och teknisk kompetens ger oss rätt förutsättningar för att omvandla tekniska möjligheter till nytta och glädje för vård- och omsorgstagare, medarbetare och för samhället.

Joliv
Trefasgatan 4
721 30 Västerås
Tel: 021 470 89 00
www.joliv.se

JOLIV

Helhetsperspektiv effektiviserar försörjningskedjan

Upphandling är ett viktigt verktyg för att nå politiska mål, men ofta saknas resurser för att arbeta strategiskt längs hela försörjningskedjan. AffärsConcepts affärsrådgivare har spetskompetens inom upphandling i offentlig sektor och stöttar sina kunder genom stort affärsfokus och juridisk kompetens.

– När vi engageras som konsulter strävar vi alltid efter att skapa oss en bild av de mål som ligger till grund för den aktuella upphandlingen. Vi arbetar med upphandlingar där den bakomliggande idén och tanken är avgörande, säger Gustav Blomberg, affärsrådgivare inom offentlig upphandling och inköp på AffärsConcept.

– De utmaningar som offentlig sektor står inför genererar ofta ett behov av innovation. Oavsett vilka mål en offentlig organisation strävar mot behöver man fånga upp andra perspektiv och nytänkande. Externa aktörer är ofta en förutsättning för en välfungerande verksamhet. En strategisk upphand-

Gustav Blomberg, affärsrådgivare inom offentlig upphandling och inköp på AffärsConcept.

lingsprocess som utgår från ett helhetsperspektiv och inkluderar politiska mål är en viktig förutsättning för framgång, säger Charlotte Murray, biträdande Affärsområdeschef på AffärsConcept.

Kontinuerlig leverantördialog

Charlotte Murray förespråkar en dialog med externa leverantörer såväl inför som under och efter en upphandling. Deras expertis utgör ofta en värdefull resurs som kan tillföra mycket värde i upphandlingsprocessen och för resultatet. Den typen av samverkan tar även tillvara det kunskapsövertag som leverantörer ofta har, och bidrar därför till en mer jämlik affärsrelation präglad av tillit och lojalitet.

Gustav Blomberg betonar att själva upphandlingsmomentet bara är en del av hela den strategiska försörjningsprocessen. Exempelvis förstudie, målanalys och uppföljning är minst lika viktiga funktioner.

– Uppföljning är kritiskt för att säkerställa att man verkligen får det man behöver och efterfrågar. Det är viktigt att systematiskt följa upp ställda krav, annars finns en risk att marknaden an-

passar sig till att kraven inte följs upp. Det handlar om att ta kontroll över vad som ska upphandlas, säger han.

Helhetsperspektiv lönar sig

Upphandlingsverksamheten befinner sig ofta i en svår position där ett fåtal medarbetare ska genomföra ett stort antal upphandlingar. Det är inte ovanligt att de enbart tar emot beställningar, utan att få hela bilden av de bakomliggande politiska målen och drivkrafterna. Då gäller det att frigöra resurser till de mest komplexa upphandlingarna som kräver ett stort engagemang. Det systematiska arbetssätt som AffärsConcept förespråkar fokuserar på ett holistiskt perspektiv som omfattar hela kedjan i en välfungerande försörjningsprocess, från mål och styrning till behovsformulering och uppföljning.

AffärsConcept medverkar ofta i komplexa upphandlingar där de, förutom att bidra med sin expertkunskap inom inköp, arbetar i nära samarbete med beställaren. I arbetet ingår även att koordinera och föra dialog med den expertis som identifierats som nödvändig både på beställar- och leverantörssidan.

– Det bästa sättet att få ut mesta möjliga av vår kompetens är att involvera oss tidigt i komplexa och särskilt krävande upphandlingar snarare än att se oss som enbart ett par extra händer i samband med arbetstoppar, säger Charlotte Murray.

AffärsConcept är ett konsultbolag, inom Kommentuskoncernen, som erbjuder strategisk rådgivning, stöd och utbildning inom offentlig upphandling och inköp.

AffärsConcept är verksamma i hela landet och har kontor i Stockholm, Göteborg och Malmö.

www.skllkommentus.se/om-vara-upphandlingskonsulttjanster/

Affärs
CONCEPT

Charlotte Murray, biträdande Affärsområdeschef på AffärsConcept.

Colligio – experten på hållbar upphandling

Hållbarhet och den cirkulära ekonomin står allmer i fokus inom offentlig upphandling. Men det är ofta svårt att veta hur detta ska implementeras i praktiken. Colligio har Sveriges kanske främsta expertis på området och erbjuder stöd genom hela processen.

Miljömässigt hållbar upphandling syftar till att minska utsläpp och uttaget av naturresurser genom cirkulär ekonomi. Det är ett område som är högaktuellt.

– Vi på Colligio ser att det finns ett stort behov att styra svensk offentlig upphandling i en mer hållbar riktning. Vi ökar nu vår fokus på hållbarhet eftersom detta är en av de viktigaste framtidsfrågorna för såväl den offentliga sektorn som samhället i stort. Hållbarhetsstänkandet och den cirkulära ekonomin finns med i alla upphandlingar som vi medverkar i och det är något som samtliga av våra konsulter prioriterar, säger VD Johan Lundvall.

Offentlig upphandling står för närmare 20 procent av Sveriges BNP och uppgick i fjol till cirka 900 miljarder kronor. I kraft av sin storlek är den därför ett viktigt verktyg i arbetet med att ställa om till ett hållbart samhälle. Rätt genomförd kan den offentliga upphandlingen spela en avgörande roll för att Sverige ska lyckas med sina miljö- och klimatmål.

Komplex område

EU arbetar intensivt med att ta fram kriterier för så kallad Green Public Procurement, eller grön offentlig upphandling. Delegationen för cirkulär ekonomi, som regeringen tillsatte förra året, har också offentlig upphandling som ett fokusområde. Därtill jobbar många svenska kommuner, myndigheter och organisationer genom ett antal olika projekt för att utveckla hållbarhetskriterier och metoder för hållbar upphandling.

Johan Lundvall framhåller att det ofta finns en genuin vilja hos aktörer i den offentliga sektorn att upphandlingar ska vara hållbara och en del av den cirkulära ekonomin. Men det är ett oerhört komplext område, och det är inte lätt för den upphandlande myndigheten att navigera bland svenska och europeiska regelverk och rekommendationer.

– Det kan vara väldigt svårt att veta vilken lagstiftning som gäller och vilka krav som bör ställas på leverantörer.

Johan Lundvall,
VD på Colligio.
Foto: Johan Marklund

Våra kunder vill göra rätt, men behöver stöd för att formulera krav och utvärdera mervärden. Vi är ett expertbollplank, som hjälper till att säkerställa att allt blir rätt från början, säger han.

Specialistkompetens

Colligio, som är en av Sveriges ledande konsulter inom offentlig upphandling, har specialistkompetens i den absoluta framkanten på hållbar upphandling. Nyligen rekryterades hållbarhetsexperter Erik Årling, som har lång erfarenhet av hållbarhetsarbete i Sverige och internationellt, bland annat inom FN.

– Erik lyfter vår kompetens inom hållbar upphandling till en helt ny expertnivå. Han stöttar och utbildar våra andra konsulter och detta är en nisch där Colligio nu är i främsta ledet, säger Johan Lundvall.

Colligio är en samarbetspartner genom hela upphandlingsprocessen. Företaget erbjuder utbildning inom hållbarhet och cirkulär ekonomi, rådgivning samt stöd i framtagandet av krav och mervärdesmodeller för miljö-

mässig hållbarhet. Uppföljning av avtal med speciellt fokus på mervärden och de hållbarhetskrav som ställts och överenskommit under upphandlingen är också en viktig del av verksamheten.

Samordnad elupphandling

Colligio har sedan 11 år tillbaka årligen genomfört samordnad upphandling av elkraft. I linje med sitt hållbarhetsfokus tog Colligio för två år sedan ett strategiskt beslut att all elkraft som upphandlas ska vara producerad från förnybara energikällor. Detta har fått en mycket positiv respons, och idag är företaget en av de största upphandlarna inom elenergi till offentlig sektor.

Colligio är en av ett fåtal upphandlingskonsulter i Sverige som erbjuder ett komplett tjänsteutbud för alla delar av offentlig upphandling.

– Vi är tillräckligt stora för att kunna erbjuda både specialinriktning och helhetsleveranser. Dessutom har vi en stor utbildningsverksamhet. För oss handlar det inte bara om att optimera varje en-

skild upphandling för våra kunder. Vi känner också ett stort samhällsansvar och ser det som vår uppgift att vara med och bygga ett starkt och hållbart samhälle.

Colligio AB är en ledande konsult inom upphandling till offentlig sektor och en av de främsta experterna på hållbar upphandling. Bolaget erbjuder tjänster för alla typer av upphandlingar och är en partner genom hela upphandlingsprocessen. Colligio erbjuder även utbildning för inköpare på alla nivåer. Colligios konsulter har alla stort affärskunskande med spetskompetens och lång erfarenhet av sina områden. Företaget har kontor i Stockholm, Göteborg, Norrköping, Jönköping, Malmö och Falun.

www.colligio.se

COLLIGIO

Digitalisering skapar insikt och proaktivitet

Otryggheten i samhället växer samtidigt som många kommuner och regioner upplever en allt mer ansträngd ekonomi. Digitaliseringen är ett viktigt medel för att kunna möjliggöra högre resursutnyttjande och skapa effektivisering, för en ökad upplevd trygghet i samhället.

I media har vi de senaste månaderna fått rapporter om att majoriteten av Sveriges kommuner och regioner har en allt mer ansträngd ekonomi. De ekonomiska utmaningarna påverkar många delar av vårt samhälle, inte minst förutsättningarna för att skapa en trygg och säker miljö för medborgarna. För att kunna öka den upplevda tryggheten måste vi investera, eller bli bättre på att tillsammans utnyttja digitaliseringens fördelar och de resurser som vi redan har. Där ser SOS Alarm att analys av insamlad data blir en nyckel till framgång.

Behöver bli smartare på att använda data

I takt med digitaliseringen kan vi idag samla information på ett sätt som vi inte kunde tidigare. Alla kommuner och

Klaus Heinsvig, KAM och Lena Hansson, Marknadsstrateg på SOS Alarm.

regioner har enorma mängder med information, men trots mängden så kvarstår utmaningen att formulera det till insikter som stöd för prioritering i beslutsprocesser. Tittar man på enskild data kan man omöjligen se helheten och man riskerar att få en skev bild av verkligheten. Data från enskilda källor blir med andra ord inte så värdeskapande som när man samkör dem med data från fler källor. Konsekvensen blir att man på kort sikt möjligen känner att de beslutade åtgärderna är framgångsrika, men att det på lång sikt inte alls blir det tänkta utfallet. Där är SOS Alarm en naturlig och viktig partner till kommuner och regioner.

Samkör data för djupare insikter

SOS Alarm tar emot landets samtliga 112-samtal och vet därmed hur varje kommun och region mår, i realtid. Det är en ovärderlig kunskapskälla som ständigt byggs på, men det är när den kombineras med annan data som magin uppstår.

– Kombinerad data ökar möjligheten att skapa en mer korrekt helhetsbild av olika företeelser eller mönster i vårt samhälle, vilket i synnerhet är viktigt för att ta rätt beslut på lång sikt. Jag upplever att det finns en outnyttjad potential att samköra data från flera aktörer, menar Klaus Heinsvig, KAM på SOS Alarm.

SOS Alarm arbetar aktivt med att utveckla sin förmåga att kunna göra mer värdeskapande analyser för att hjälpa kommuner och regioner att fatta rätt beslut, effektivisera och kostnadsbespara. Ett steg i den utvecklingen är att anställa medarbetare med kompetens inom dataanalys.

– Att öka vår kompetens inom dataanalys ser vi som en nödvändig resa för att i fortsättningen vara stöttande i våra kunders största utmaningar, menar Lena Hansson, Marknadsstrateg på SOS Alarm.

Öppen 112-statistik på webben

Redan idag kan kommuner och regioner ta del av en hel del öppen data från SOS Alarm via den nyutvecklade plattformen SOS Inblick. Där hittar man dagsfärska siffror på antal 112-samtal för varje kommun samt månadsvisa analyser på utveckling över tid. Exempelvis hur antal samtal om bränder, trafikolyckor, vårdrelaterade samtal eller samtal till polisen har utvecklats över tid. Där finns även goda exempel på hur

andra kommuner har löst sina respektive utmaningar.

– Ur statistiken kan man göra enkla konstateranden för hur läget ser ut i sin kommun, men vi påstår inte att analysen är färdig där. Syftet med plattformen är att statistiken ska skapa en överblick och trigga frågeställningar om varför siffrorna ser ut som de gör, som ett första steg i att skapa en korrekt helhetsbild, säger Lena Hansson.

– Att diskutera framtida lösningar tillsammans med kommuner och regioner baserat på insikter från både vår data, men även kundens informationskällor är otroligt intressant, säger Klaus Heinsvig.

Klaus målar upp ett drömscenario där statistik utgör grunden för dialoger och workshops tillsammans med kommuner och regioner, för att kunna hitta effektiva lösningar på framtidens utmaningar. Det handlar om att skapa ett gemensamt lärande, tydliga beslutsverktyg och processer för att arbeta förebyggande, men naturligtvis också att effektivt omhänderta det som händer här och nu.

i

SOS Alarm skapar ett tryggare samhälle för alla genom att dygnet runt larma ut rätt hjälpresurser, till rätt plats och i rätt tid. Med ett enda samtal till 112 får du hjälp när du befinner dig i en nödsituation.

SOS Alarm spelar också en viktig roll för samhällets trygghet och säkerhet genom att erbjuda en bredd av tjänster för såväl kommuner och regioner, som andra samhällsaktörer och privata företag. Med unik kompetens, information och lång erfarenhet kan SOS Alarm bidra till ett förhöjt resursutnyttjande, effektivisering och kostnadsbesparingar för landets kommuner och regioner.

www.sosalarm.se

Tjeders plattform flyttar tid från vårdadministration till patient

Tjeders har utvecklat en svårslagen spetskompetens inom tjänsteleveranser av larm och kommunikationslösningar för vård och omsorg. Inriktningen är densamma som vid starten för 77 år sedan, att vara länken mellan aktörer som erbjuder trygghet och människor som behöver den.

– Vi fortsätter med att utveckla bolaget och vårt erbjudande utifrån Sveriges vision om e-hälsa 2025. Siktet är inställt på att lösa de utmaningar våra kunder står inför i form av förändrad demografi, ökad livslängd och ökad befolkning, säger Marcus Rindestig, marknads- och försäljningschef.

Kärnan i Tjeders verksamhet är att arbeta med lösningar inom vård- och omsorgssäkerhet där basen består av larm- och kommunikationssystem.

– Vi arbetar nu med att hitta möjligheter till att sy ihop både våra egna produkter och andras, i syfte att skapa synergieffekter som underlättar kundens process. Vi går alltså från att ha

öar av tekniska lösningar som löser ett enskilt behov eller en funktion, till att skapa ett eko-system som genererar mervärde för alla parter.

Öppet gränssnitt

Marika Westerblom, kvalitets- och miljöansvarig, påpekar att samhället går mot en tid då allt fler kommer att behöva vård och omsorgstjänster och färre kommer att ha möjlighet att stötta.

– Vi står inför ett paradigmskifte där de tekniska lösningarna kommer att bli ett komplement till välfärden. För att klara det krävs att samtliga aktörer i kedjan har ett helhetsperspektiv. Vår ambition är att utveckla ett öppet gränssnitt där vi tillsammans med samarbetspartners har möjlighet att tillhandahålla en öppen, skalbar tjänst till våra kunder.

Ett led i det arbetet är att Tjeders under de senaste två åren utvecklat en tjänsteplattform som ger möjlighet att både bygga vidare med egna produkter och system och att samverka med andra, små och stora, aktörer.

– Idag finns en uppsjö av väldigt bra funktioner som löser enstaka behov. Men om personalen i till exempel hemtjänsten har behov av flera lösningar krävs flera olika appar, vilket blir ohållbart i längden. Vi vill konsolidera detta och hitta en mer gemensam plattform för ändamålet, förklarar Marcus Rindestig.

Tjeders Life

Plattformen går under namnet Tjeders Life och ska erbjuda möjligheten att på

ett smart sätt koppla ihop olika produkter i ett gemensamt ekosystem.

– Nyttan är att man förenklar personalens arbete och kvalitetssäkrar de beslut och åtgärder som medborgarna har. Vårt mål är att tid ska flyttas från administration till konkret vård och omsorg. Om färre händer ska ta hand om fler, då behöver vi maximera den tid som finns, säger Marika Westerblom.

Just nu arbetar Tjeders med pilotförsök i liten skala, den färdiga lösningen är dock avhängig av att fler aktörer är villiga att ingå i ekosystemet.

– Vi kan inte utveckla alla lösningar själva utan eko-systemet bygger på att vi hittar samarbetspartners som är intresserade av att integrera tillsammans med oss, säger Marika Westerblom.

Marcus Rindestig påpekar att ingen leverantör på marknaden, oavsett storlek, kommer att kunna erbjuda digitala vård- och omsorgstjänster i en one-stop-shop och samtidigt vara bra på det.

– Alla gagnas av att vi samarbetar kring dessa frågor. Och det är inte först till målnöret som är det väsentliga, det viktiga är att möta samhällsutmaningen med bibehållen kvalitet och på ett säkert sätt. Vi är övertygade om att de utmaningar som vård och omsorg står inför enbart kan lösas genom samverkan i alla led. Vårt arbete med

att utveckla en plattform som kan konsolidera innovativa lösningar för framtidens sjukvård och äldreomsorg är en viktig del av den strävan.

Tjeders utvecklar, tillverkar och marknadsför system och komponenter för larm och kommunikation till medvetna kunder. Våra affärsområden är sjukvård, äldreomsorg, säkerhet och övrigt. Alla produkter är utvecklade och tillverkade i Sverige och baseras på vår filosofi: användarvänlighet, funktionssäkerhet, hög servicenivå och ledande utveckling. Det betyder att våra produkter alltid innehåller ny teknologi, att vi erbjuder färdiga och anpassade system, alltid finns till hands och baserar vår produktutveckling på lång erfarenhet, höga krav och samverkan. Tjeders har kontor i Malmköping, Stockholm, Lund, Umeå och Skellefteå.

Tjeders
Landsvägsgatan 3
642 60 Malmköping
Tel: 010-494 99 00

www.tjeders.se

TJEDERS

Marcus Rindestig, marknads- och försäljningschef på Tjeders.

M V T @

Mötesplats välfärdsteknologi och e-hälsa
Kistamässan den 21-22 jan 2020

Kostnadsfri
mässa

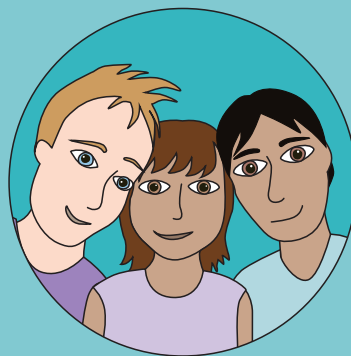
Konferens och mässa om införandet
av ny teknik och förändrade arbetsätt inom
kommunal vård och omsorg

Äldreomsorg

Stöd för personer med
funktionsnedsättning

Individ- och familje-
omsorg

Hemsjukvård

KONFERENSENS SPÅR

- Omvärld och trender
- Strategier och samverkan
- Värde och mätning
- Attraktiv arbetsgivare
- Från pilot till införande
- Fastigheter för hela livet

Se årets nyheter och registrera dig på mvte.se

Sponsorer:

tieto

Tunstall

I samarbete med:
 Sveriges
Kommuner
och Landsting

 Socialstyrelsen

 eHälsomyndigheten

RISE

IT&Telekomföretagen

I samarbete med:

vision

Kommunal.

SWEDISH Medtech

 SVERIGES
ARBETSTERAPEUTER

Teknisk arrangör:

EASYFAIRS
Visit the future